

Előfizetési díjak:

Egész évre 16 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy hónapra 1 frt 50 kr.

Egy szám ára 5 kr.

Közvetítőknél szálalék nem adatik.

Hirdetési díjak:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 3 kr.
Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitást 25 krajczár.

MAGYAR POLGÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

„MAGYAR POLGÁR” KÖNYVNYOMDAJA.

Belkőzpénztár 4. sz.

Megjelenik mindennap, vasár- és ünnepnapok kivételével.

Használatlan kéziratok nem adatkak vissza.

Névtelenül beküldött közlemények nem közöltenek.

KOLOZSVAR, JANUAR 22.

Ismét valami az erdélyi köz-mívelődési egyletről.

(Három czikk.)

III.

Szegényedünk, apadunk, nemzeti jellegünket mind inkább veszítjük. E bajokon segíteni kell. Ez nemzeti létkérdés, — „lenni vagy nem lenni.” Együttesen, közös erővel kell megragadni minden alkalmat. Legyen az egyesek ereje, képessége bármily csekély, használjuk fel, értékesítsük azt is, a kitűzött cél érdekében. Egyesítsük az elszórt erőket, a gentegben ébresszük fel a tevékenységet, hogy egy hatalmas egészszé téve mindannyit, oly erkölcsi és szellemi hatalommal fejlődhesse, mely kellő súlylál léphessen föl a hazafias, nemes cél érdekében.

Alakítsunk egyleteket s a már meglévő egyleteket, intézményeket hozzuk egymással kapcsolatba.

Az egyletek megalakításának mikéntjéről a „Székely Nemzet” javaslati tervet közöl. Van abban sok elfogadható, megfigyelésre méltó; az általános elvek, módok, szakértelemmel vannak összeállítva. A köz-mívelődési ágak, ugynevezett „szakosztályok” felállítását már csak azért is elfogadhatónak tartom, mivel azoknak működési köre egy van: embert, ki azon „szakosztályok” valamelyikéhez már nevelése, talán épen foglalkozása, vagy hajlamainál fogva előszertett ne viselkedni s ne igyekezni, mint rendes tag, közreműködni a nemzeti művelődés érdekében.

A felállítandó szakosztályok közül, — különösen vidéken — az irodalmi és ezzel kapcsolatosan a népnevelési osztályoknak felállítását s anyagi támogatását első és legsürgősebb teendőnk közé kell hogy tartozzék.

Az erdélyi magyar központi egylet szerves kapcsolatba kell hogy lépjen a fiókegyletek választmányaival. Ezen fiókegyletek közbejöttével, közvetítésével a központi egylet terjeszse ki figyelmét oly községekre és vidékekre, hol a magyarság létkérdése veszélyeztetve van. Ilyen helyeken nem kell, nem lehet taktakékoskodni, a szükséges anyagi áldozatokat meg kell hozni, mert a befektetett tőke százszorosán meghozza kamatait.

Mint mindenhez, úgy ezen egyletek megalakítása és tényleges működéséhez, — mint Bartha Miklós mondotta — pénz kell, és ismét csak pénz. Sok teendő vár az egyletre, és az egylet minden egyes tagjára. Sok mulasztást kell helyrehozni. Az anyagi áldozatot

is meg kell hozni. Ki fukarkodnék, mikor a nemzeti lét kérdése forog fenn?

Az adakozók filléreiből százezerek gyűlhetnek be. — Tegyen és adjon mindenki tehetsége szerint, mert hisz egyik zsebközből, a másikba tesszük a pénzt, midőn nemzetünket erősítjük. Menynyi hiábavalóságra dobunk ki nagyobb összeget, mennyi olyan élvezetre, melyek semmi nemesebb, maradandó emléket nem hagynak hátra! — Vonjunk meg ebből valamit magunktól, és a mit ekként megtakarítottunk, tegyük a haza oltárára. —

Legyünk alapító, pártoló, vagy működő tagok mindnyájan, a kik csak tehetjük. Tekintélyes összeg fog rendelkezésünkre állani. Rendezzünk a nemes cél javára mulatságokat, felolvasásokat, hangversenyeket, műkedvelői előadásokat stb. Csak egy kevés jóakarattal, kitartással és áldozattal kell, és a siker biztosított.

Mint tudjuk, Erdély több részeiben már vannak köz-mívelődési egyletek. Ezen már meglévő egyletek több évi működésük folytán, nemcsak némi tapasztalatokat gyűjtöttek, hanem egyuttal mindenik részletesebben ismerve kerületét, közvetlen tudomással bír afelől, hogy hol, miként, mely irányban kellene a segélyt legrendesebben alkalmazni. Hol kell rendkívüli tevékenységet kifejteni. Eppen ezen körülménnyel fogva, helyén találnak azon eljárást, ha a kolozsvári központi egylet, az alapszabályok megvitatása és a kiviteli módokat megállapítása ötletéből legközelebb megtartandó gyűlésére mind ezen már fennálló egyleteket felhívja, hogy küldötteik által ezen gyűlésen képviseltesék magokat.

Ezen eljárás által kettős célt érünk el. Egyik az, hogy a kérdéses egyletek képviselői azok számát szaporítsák, kik már régebben is érdeklődtek a köz-mívelődés fejlesztése iránt, és tapasztalataik előterjesztésével igen megkönnyítik a köz-mívelődési egylet minden szakosztályaira vonatkozó alapszabályok megállapítását. A másik cél, melyet ezen tömeges meghívás által elérnénk, az lenne, hogy a jóformán fiókegyletek képviselői, már eleve ismerve az anyai egylet alapszabályait, kiviteli módjait, intencióit, szóval az egészről már általános tájékozottsággal bírva, — saját egyletük kebelében könnyebben, biztosabban haladnának a helyi viszonyokhoz alkalmazott kiviteli módzatok érvényesítésében.

Ezek lennének, a miket a felállítandó köz-mívelődési egylet érdekében elmondani óhajtottam.

Ha van bennük bármi kevés, a mi jó, a mi megfigyelésre méltó és használni lehet; ha a nemes cél előmozdításá-

ra bármi csekélységgel is közreműködtem, e kevés fáradság is sokszorosan van jutalmazva.

S. Pataky Victor.

A pénzügyi közigazgatási bíróság. A pénzügyi közigazgatási bíróság személyzetét a pénzügyminiszter három bíróval s a megfelelő segédszeméllyel kívánja szaporítani. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot a legközelebbi napokban terjeszti a képviselőház elé, kérvén egy uttal, hogy utasítsa a ház a pénzügyi bizottságot, hogy a budget végleges megállapításánál a költségvetési tételek e szaporodására legyen tekintettel.

Hova vezetnek a gabna-vámok?

A belga központi gazdasági egylet is elhatározta e napokban, hogy felhívja a kormányt arra, hogy állítsa vissza a gabnavámokat. Több, mint tíz éve, hogy Belgiumban nincsenek gabnavámok; 1873-ban jan. 5-én töröltették azokat els most a gazdasági egylet határozata folytán valószínűleg újból a régi vámokat fogják életbe léptetni. És pedig buza és rozs métermázsánként 1 frankkal, árpa, zab, kukorica 2 frankkal lenne megvámolandó. Ezenkívül más gazdasági vámmok egész sorozata tervezetik, ugymint ökrökre fejenként 1 frank, tehénkre 8 frank, üszökre, bikákra 5 frank, juhokra 1.50, bárányokra 50 centime, sertésekre 10 klugman felül 3 frank, azon alól 50 cent, husra mmázsánként 3, vajra 5 frank tervezetik.

Az erre vonatkozó törvényjavaslat szerint az ezen vámok után várható bevétel mezőgazdasági célokra lesz fordítandó. Nevezetesen arra, hogy leszállítsák a ser- és dohány-ot, hogy eltörlessenek az egyes tartományok és községek által szedett vámok; hogy leszállítsák vagy eltörlessék a vicinális vasutakra fizetett adó. S a fennmaradó összeg közési utépítésre, szakiskolákra és gazdasági kísérleti állomások szervezésére lesz fordítandó.

Belgium a magyar gazdasági termékeknek jó piaca s ha majd ott is életbe lépnek az agrár-vámok, a magyar mezőgazdaságot ezek is sújtani fogják. S itt fel kell említenünk, hogy a Németországban tervezett vámemeléseket a Köln. Ztg. híre szerint a német birodalmi gyűlés valószínűleg feljebb fogja emelni, mint a hogy azokat Bismarck hg. tervezte, mert ő nem akarta azon ódiumnak magát kitenni, hogy azt mondhasa az ellenzék, hogy megrágitja a munkás osztály kényerét. De a közhangulat Németországban olyan, hogy a vámelemeles pártja igen nagy a birodalmi gyűlésben. És ez a párt nem elégszik meg csekély vámemeléssel, hanem azt akarja,

hogy ha már emeltetnek a vámok, hát legyen ennek legalább látszata. S a kancczellár nem bánja, ha kétszer oly magasra emelik is némely termény vámját, mint a hogy ő azt tervezte. A repce-vámost és a rozs-vámost nagyon valószínűleg sokkal magasabbra is fogja a német birodalmi gyűlés emelni, habár a rozs-vám Spanyolországgal szemben meg van kötve.

Hát ez bizony szomorú kilátás Németországba menő exportunk számára. De van ennek a dolognak egy jó oldala is és ez az, hogy Németország bizonyos tekintetben rá van utalva a magyarországi buzának, árpának stb. Mert a német gabonaneműek vizenyősek. Azokat csak jó száraz magyar buza és árpa hozzáadása által lehet feldolgozásra és kivitelre alkalmatossá tenni. A jó száraz magyar buzának, árpának tehát Németországban akár minő magas vám mellett is lesz kelete. S Németország ily gabnaneműekből s ugyszintén rozs-ból nem termelhet soha elegendő a belsősükséglet fedezésére. Ha tehát magas lesz a vám, azt az ország nagyobb részében a német fogyasztó közönségnek kellend megfizetnie, legalább azon vidékeken, a hová nem könnyű amerikai és orosz gabnaneműeket szállítani, s melyek a mi természetes piacaink.

S vigaszunk lehet még az is, hogy az államvasuti hálózattal módjában áll a kormány a vámemeléseket legalább részben a vasuti díjszabások leszállításával ellensúlyozni. Igen is, a vasuti díjszabások mostantól fogva kétszeres jelentőséget nyernek. Nagyon csodáljuk, hogy a képviselőházban lezajlott egész agrár-vita alatt alig történt hivatkozás a vasuti díjszabások leszállítására. Ez az a fegyver, a melyvel most küzdünk kell. Ha a magyar vasutakon a gabnatarifák leszállíthatnak, akkor majd oly olcsón elvihetjük gabnánkat Németországba, mint Ausztria. Pedig Ausztriában sokkal magasabb a földbér, az osztrák gabnatermeléssel szemben tehát nagy előnyben vagyunk. A mi azt jelenti, hogy előbb el kellene pusztulni az osztrák mezőgazdaságnak és csak azután kerülne a sor a magyar mezőgazdaságra.

De Ausztria minden eszközzel igyekszik fog megvédeni mezőgazdaságát. A mostani osztrák reichsrathban is nagy párt volt már, a mely a magyar versenytől való félelemből külön vámterületet sürgetett. Ki tudja, nem fog-e ez a párt az új választásnál többségre jutni? Mi azon legkevésbé sem csodálkozunk, mert ha Németország, Franciaország, Belgium vámok által csökkentenék a magyar exportot oda, akkor ama külföldi piacokról leszoruló exportunk Ausztriát

árasztaná el. Ezt az osztrákok jól tudhatják s ha féltek a magyar concurrenciatól, még inkább remeghetnek ezután.

Nekünk hát nincs okunk oly sötét színben látni a viszonyok fejlődését, mint az osztrákoknak. S a külön német terület hiveinek plane örömeik telhetik a várható fejleményekben, mert a gabnavámok az ő malmukra hajtják a vizet s meglehet, hogy megkapjuk a külön vámtérületet anélkül, hogy kértük volna.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése jan. 21-én.

A képviselőház mai ülése igen érdekes volt. A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi tárca budgetjének tárgyalása befejeztetvén, a cultusminiszteri budget tárgyalására került a sor.

Országgh Sándor előadó mindenekelőtt pénzügyi szempontból ismerteti röviden a budgetet. Ujabbban népiszkoláink száma 800-zal szaporodott, állami gymnásimaink és reáliskoláink külön-külön egygyel szaporodtak, de már felsőbb leányiskoláink száma 7-tel emelkedett, mert 1876 ban csak egy ilyen intézetünk volt 9800 frt költséggel, holott ma 8 ilyen intézetünk van, a melyek fentartása 133,000 frtba kerül.

Ha tekintetbe vesszük — így folytatja — a nők befolyását a családi életre és különösen a jövő nemzedékre, úgy a honserzetet ébresztése, mint az állameszméhez való ragaszkodás szempontjából és ha tekintetbe vesszük, hogy ezen leányiskolák éppen Máramaros-Sziget, Trencsén, Pozsony, Sopron, Lőcsé és Temesváron vannak elhelyezve, tehát oly helyeken, a hol részint a lakosság vegyesajkúsága, részint a központtól való távolság folytán talán leginkább van szükség arra, hogy a nők befolyását igénybe vegyék állami céljaink szilárdítására: azt hiszem, hogy a kormány a tényleg való intézkedéseit nevelési politikáinknak kétség-telenül egy szerencsés mozzanatának nevezhetjük.

Engedje meg, t. ház, hogy még két irányzatra hívjam fel figyelmét, két oly irányzatra, melyek ezelőtt tíz évvel vagy éppen nem, vagy csak igen szerény mértékben voltak meg, egyik az ipar és kereskedési szakoktatás, másik pedig a művészet érdekében tett intézkedések. Az elsőt illetőleg bátorodom felemlíteni a budapesti ipariskolát, a mely összeköttetésben van egyrészt az iparművészeti múzeummal, másrészt az iparosok érdekében a technológiai múzeummal, úgy, hogy az ott tanuló ifjak azon helyzetbe vannak hozva, hogy az iskolában nyert elméleti képzettségüket a múzeum útján a szép iránti érzék és a nemes ízlés fejlesztése folytán még hasznosabban fogják érvényesíthetni.

E mellett fel kell hoznom, hogy az új ipartörvény rendelkezése alapján az országban a budapesti ipariskolán kívül több, mint 70 iparosiskola állítottatott fel, legnagyobb részt az államhatalom támogatása, buzdítása és legnagyobb részben az állam segélyezése mellett. E téren még további haladásnak nézhetünk elébe, miután a tárgyalások most folyamatosan vannak még 46 iparos iskola felállítására, melyekre nézve a tárgyalások szintén kedvező eredményekkel kecsegtetnek. Fel kell még említenem, hogy több, mint 8 kereskedelmi isko-

la szállingózott fölfele a lépcsőkön és én reménytelen reménnyel vártam valakit, egy pilanatra nyitva maradt a nagy üvegajtó.

Beszökött rajta valaki. Körülnézett. Senkit sem ismert, csak engem.

Hevesen és mégis hidegen üdvözölt, már a hogy ő tud. Barátságos ölelést még most is érzem a tüdőmben.

Léghőzám barátom volt, a kolozsvári redontéból.

— Hát te mit keresz itt — kérdém álmélkodva.

— Ott hagytam a kolozsváriakat.

— Lehetetlen!

— Ugy van. Nem tudtak megbecsülni: számba se vettek.

— Eredj, hálátlan! Hiszen te örökös vendége vagy a redoutenak. Szabadon járhattál, kelthetél benne. Hány szép leányt meghúthetél.

— Meguntam ott, — változatosság kell. Eresz ide is be!

— Nem lehet, — szó sincs róla! Takarodj haza.

— És ezzel elkergettem.

Ugyan, tisztelt szerkesztő ur, hazaérkezt-e már?*)

Avar.

*) Itt van bir az. Tán fenn se járt!

TÁRCZA.

Nem láttad-e?...

(Moore T.)

Nem láttad-e, mondd, könnyemet
A mint reggett, szemembe, lovpa?
Magam is miként reszketek,
S hogy nyílik ajkam sóhajokra?
Vagy azt hiszed tán, hogy szivem jég?
Talán, hogy másért is hevül?
Mért kinzöl? Ah, mért kétkezel még?
Saivem tied csak, egyedül.

Vágyam csak egy van: s az te vagy,
Imám csak egy: s azt mondom hozzád,
Szerelmem: élet-feladat,
Egy hosszú, hosszú gondolat rád.
S ha mégis hajthatlan maradtál,
Ha hinni még sem akarod,
Ah! Én csak egy próbát tudok már, —
Nevedet áldva, meghalok!

A köny.

(Moore T.)

Hő-nyoszolyán pihent a hold-világa
S az éj homálya mord vala s hideg.
Ellen, a kedves lány, ott könyezett,
Lyndor felett, kit hervasat siri álma.

S a mint lehullott könye, jégre válvá,
Gyönggyé fagyott az éji hidegen,
S a mint leperdült minden éjjelen,
Ugy tándokolt a regeli sugárba!

S egy angyal látta meg, hogy arra jára
A fényes, fagyott drága csillagot,
S a könyes szájalomhoz vitte föl legott
És éköl, ráterve koronájára.

Ford.: Ketten.

Az ország szivéből.

— Saját levelezőnkől. —

Budapest, jan. 19.*

Belecséppentünk a farsang kellős közepébe. Csütörtökön jogászból, szombaton orvosból, tegnap élite álarcos-bál, holnap... vagy miért is folytassuk? Minden napnak megvan a maga öröme, rózsája az ideai farsang bálbokrétájában. Csakhogy, persze, az örömek ép oly hervatagok, akár a virágok. Mindössze is egy nebulum ütem, mi füleinkben megmarad a legujabb keringőből, — fárdt törődöttjón az éjjelezés után, a rosszabbal kicserélt ujdunat-uj claqueunk feletti búsongással fűszerezve, — üresedő, laposodó tárczasarkok, — fájdalom elmerengés a felett, a mi lehetett volna és a mi már elmúlt: ime, csak egy nagy élite bál utóhangjai!

Isten tudja miért — Terpsichore ne vegye bűnül, — de én úgy hiszem, hogy manapság még az igazi jó kedv szárnyaló csapongása sem a régi már.

Hova kell élénkebb példa ennél a jogász-

* Későn érkezett.

bálnál. Sokan valánk ott együtt. Egymás uszályát és egymás sarkát csakhogy untalan le nem tapostuk. És mégis — tán épen, mert annyian valánk — sehogy sem akaróztott menni a mulatság.

A frakkos, fegyelmetlen hadsereg, — akár csak a kolozsvári redoute-ban (ugy hívják még?) — a közepén gomolygott ide oda szüntelen. Bámész, olykor sóvár pillantásokkal méregette a hallamzó közönséget, de unott blazirtsággal ténfergett ide-oda, s megható következetességgel lökdösődött és engedte magát lökdöstetni. Nem táncolt, mert nem volt kedve, — de azután másokat sem hagyott táncolni.

Mondom, akár csak Kolozsvárt.

Aztán az a tenger sok fényes, illanékony, foszló női toilette! Szinte félt az ember közlökbe jutni, — egy lesírt rólu Monaszterlynek 200 ftros számlája.

A mamák ékszerzsillogásai elvakították a szemet, de lépre csalogatásnak épen nem váltak be.

Az a nagy pompa, fény, melyre kiki oly féltékeny s különösen irigy vala, a múzeumkert virággyait juttatta eszembe, a hova Bras-sai bácsi megmaga fölírta: „Mindem a szemnek, semmi a kéznek!”

Igen, igen! Minden a szemnek, semmi a kéznek, semmi a szivnek! Virágház ez, tele nebánás virággal, nenyulj hozzám bimbó-

val. Kölesönösen féltékeny mindenik az egymás illatára, — kelyheikben több az igéző tűz, mint a méz, — szirmaikon több a rikitó, mint az egyszerűség üde bája, — disznóvénny valenynyi, mesterségesen megnyirbálva, erőszakkal kihuzva a földből, szépen grouppirozva!...

Milyen szép!... semmi a szivnek!

És ha a tánc az érzékiség költszete — a mint hogy az is! — akkor hova kell fényesebb példa rá, mint akármelyik nagy bál a vigadó csillámos termeiben, melyek a fényt, pompát az óriás tükrökön ezerszeresen verik vissza!...

A foyer puha szőnyeggel bevont lépcsőzetén pedig sokan jöttek föl a jogászbálba. Szébbnél szebb, rózsás arcu lánykák, gördülő mamák, savanyu arcu papák és még savanyubb arcu fiatal férfiek. A pénztár telt, a terem telt, — miért, hogy a sziv üresen maradt? A kinek tele volt, azéba már nem fért semmi, — de azéba, a kinek amugy is üres volt, miért ne lehetett volna egy kis ambróziát csöpögtetni.

Eljött József főherczeg is. Éljenzéssel, hódoló tisztelettel fogadta mindenki, tussal a zeknek.

Eljött a Kóburg herczegi pár is. Ép úgy fogadták. Aztán megvonultak félre és egyszerre eltűntek.

Mikor már a késedelmezőknek is az utol-

la részesei segélyezésében a budapesti kereskedelmi akadémián kívül, a melyekre nézve meg kell jegyeznom, hogy azok legnagyobb részt maga a társadalom által lettek életbe léptetve és az állam csak igen csekély segélyvel biztosítja azok fenntartását.

Attérve a művészetre, a muzeum és az országos képtáron kívül találkoznak a képzőművészeti társulat határozat segélyezése és pártfogásával nagyobb számú művészeti ösztöndíjjakkal és végre a festészeti mesteriskolával. Egyáltalán a művészet terén pezsgő élet létezik; egyrészt azon oknál fogva, mert nagy középületeink építésénél a művészek megbízást nyertek, de különösen, hogy a múkiáltásnál a tárgyak műbesse emelkedik és mindinkább találkoznak a közönség között műhárátok, a kik a kiállított műveket megveszik.

Itt még három nemét birkordomok felemlíteni. Egyik a festészeti tanfolyam nők számára, a másik a hazai iparművészeti nemzeti jellegű kézműveseknek és terveknek díjazása és a festészeti tanfolyam nők számára. Ezek, t. ház, még most csak csirák, de idővel ezek is ki fognak fejlődni. — A közoktatási budgetben foglaltaknál némely intézkedések, tervek és eszmék, a melyeknek összege képeziálisan kulturális haladásunkat a legutóbbi 10 éven át s a t. ház minden egyes tagja részéről mindig a legmelegebb pártolásban részesült, sőt a pénzügyi bizottság a multban és a jelenben is azon nemes irányzattal állott szemben, hogy haladásunk gyorsítása végett még nagyobb áldozatok is hozassanak, még nagyobb összegek is állítsanak be.

A pénzügyi brótszág teljesen osztozik ezen óhajok és kívánalmakban, de mégis arra kénytelen kéri a t. házat, hogy a betervezett költségelirányzatban foglalj pénzügyi határokon túlnem lépni a méltóztatassék, egyrészt azért, mert, hogy haladásunk áldásos legyen, nem szabad rohamosan lennie, hanem lassanként és fokozatosan kell történnie, másrészt államháztartásunk egyensulya érdekében, mert kedvezőtlen pénzügyi és hitelviszonyok és ezekkel kapcsolatos zavarok folytán, kulturális fejlődésünk is megzavarthatatnék s annak egy-ké másik ága esetleg kockára is tétet-hetnék.

Végül, t. ház, nincs se szándékomb, se jogom visszatérni azon igen érrekes vitákra, melyek a közel multban itt lefolytak, a magyar társadalom létét, hatását, erejét, kezdeményező képességét illetőleg; de meg vagyok győződve, hogy minél inkább sikerüljön fog a valódi műveltség fényét mennél szélesebb, mennél tágasabb rétegekbe bevenni, ugyanezen mértékben fog ezen társadalomnak is hatalma, ereje és hatása növekedni, mert csak a műveltség biztosíthatja számunkra az anyagi és szellemi gazdagság közéket is, az anyagi és szellemi gazdagság pedig együttvéve azon forrást képezi, melyből alkotmányunknak és a magyar államességének bármely irányban való sikeres megvédésére az erőt meríthetjük. Ezen felfogásból kiindulva, bátorodom a pénzügyi bizottság nevében ezen költségvetést általános-ságban elfogadásra ajánlani. (Helyeslés jobb-felől.)

Országh után Lesskó István mérsékelt el-lenléki beszélt, a vallásoskölcsi nevelés hiányát emlegetvén népisoklánkban.

Irányi Dániel Lesskóval nemcsak arra nézve ért egyet, hogy sem Kassán, sem annak vidékén pánszláv igazlom nem létezik, hanem egyetért arra nézve is, a mit az oktatásra, különösen pedig a nevelésre vonatkozólag mon-dott. — Igenis, a nevelésnek vallási és erkölcsi alapon kell indulnia és fejlődni. De ha ezt megengedi, sőt határozottan állítja, azt állítja, azt kérdi, kinek kezében van a vallásoktatás még a közös iskolákban is? A törvény sze-rint az egyházi férfiak vannak kötelezve, hogy a vallásoktatásban részesítsék a gyermekeket.

Ha tehát e tekintetben hiány forog fenn, vajjon a minisztert terheli e inkább, vagy pe-dig azon férfiakat, a kikre a törvény ezen kö-telesség teljesítését ruházta. (Helyeslés a szél-sőbaloldalol.)

A törvény meghatározza azon eseteket, a melyekben a miniszternek joga van, a fele-kezeti iskolákat közösökké tenni. Ha a minisz-ter a törvény ezen rendelkezése ellen vétett, akkor mindenesetre hibázott és megrovást ér-deemel, de az eseteket fel kell említeni és pró-bákkal igazolni.

Attér ezután a budgetre és így folytat-ja: A közoktatásról szóló jelentés, melyet a vallás és közoktatási miniszter ur benyújtott, sok becse, tanulások, részben örvendtes, részben azonban sajnos adatot foglal magában. Örvendtes tény az iskolák, a tantermek, valamint az óvodák szaporodása, továbbá a tanítók és különösen a képesített tanítók, vala-mint a magyarul oktató képes tanítókban szapo-rodása; másrészt csökkenése az iskolai mu-lasztásoknak; ellenben sajnos tünények, szo-moru tények sem hiányoznak. Így a 10,625 község mellett, a melyek iskolával bírnak, 1883-ban, a mely évről t. i. az adatok szólnak, 1789-nek csak csatlakozott iskolájuk volt, a mi annyit jelent, hogy ezen községekhez tar-tozó gyermekek más községbe voltak kénytele-nek iskolába járni.

272 községnek azonban egyáltalában nin-csen még iskolája, ugy, hogy azon községek-nek száma, melyek nélkülözik az elemi isko-lákat, nem kevesebb, mint 2059-re rug. 1869-ben a tankötelesek száma 2284,000-et tett (a százasokat elhagynom) 1883-ban 2240,000-re apadt, ugy, hogy 69-bez képest, ha az ezen évi összeállításnak hitelt adunk, a fogyaték 42,000-et tesz. A 2242,000 tanköteles közül iskolába járt 1,756,000, tehát nem járt isko-lába 485,000 gyermek, vagyis közel felmíl-lió. Végre az iskolába járók közül 171,000-nek nem volt sem könyve, sem egyéb tan-szere.

T. képviselőház! Az első osztályba tar-tozó adatok, a mint már volt szerencsém mon-dani, örömmel töltöttek el és bizalommal a jó-vó iránt. Az utóbbiak azonban arra kell hogy ösztönözzenek, hogy a felmerült hiányokat pó-toljuk, a létező bajokat lehetőségileg orvosol-juk. A legnagyobb baj, hogy 2059 községnek nincs iskolája. A t. miniszter ur erre vonat-kozólag azt mondja, hogy ezen hiány pótlása-

ra, mintegy 3000 tanteremre lenne szükség, a mi másfél millió költséget venne igénybe.

Tekintélyes összeg mindenesetre, de ha meggondoljuk, hogy nem sajnálunk 50—60 milliót költeni, mondhatom, fecsérelni Bosznia és Hercegovina elfoglalására (Zajos felkiáltá-sok a szélsőbaloldalon: Ugy van!) és nem sajnáljuk a milliókat azóta sem évről-évre a két tartomány birlálására, sőt az ott tenndő befek-tetésekre, és ha meggondoljuk, hogy egyetlen egy háznak, az országháznak felépítésére 10 milliót szavaztunk meg, a mely összeg, ha a felszerelést és díszítést hozzáadjuk, aligha nem üti meg a 15 milliót, akkor azon kormány-nak, a mely ezen költségeknek megszavazását kérte a képviselőháztól, nem lehet visszariadnia más-fél milliótól, midőn a nép neveléséről, elemi ok-tatásáról van szó. (Ugy van! a szélsőbalon.)

A jövő évtizedben fogja megúlni a ma-gyar nemzet Magyarország ezredéves fennállá-sát. Ezt nézetem szerint nem ünnepelehetné meg méltóbban, mintha a függetlenség kivívá-sa mellett azt mondhatná: Ime nincsen Ma-gyarszágon egyetlen egy község sem, a mely-ben elemi iskola ne léteznék (Élénk helyeslés. Ugy van! a szélsőbaloldalon.), ugy, hogy a nem-zedékek, a mely meg fogja érni ezt a dicső évnapot, a költővel bátran mondhatná: „... szent hazánk, Megfizettük mind, mivel csak tarto-zánk.” (Élénk eljenzés a szélsőbaloldalon.)

A további baj az, hogy a tankötelesek nagy mértékben apadnak, — ha, a mint már volt szerencsém mondani — a 69-iki összeírás teljes hitelt érdemel. Ez leginkább onnan ered, hogy a gyermekek halandóság országsszerte igen nagy, a mit csak a közegészségi törvények szigorú végrehajtása orvosolhatna.

Erről azonban ez alkalommal nem kívá-nok szólni, de igenis nem hagyhatom szó nél-kül azt, hogy az iskolába járó 171,000 gyer-mekeknek nincsen tankönyve, sem egyéb tanzsere. Ez bizonyonnan onnan ered, hogy a szülők sok-al szegényebbek, semhogy gyermekeiket ezen taneszközökkel elláthassák.

A t. miniszter ur igyekszik ugyan e ba-jon segíteni, a mennyiben a befolyó bírság-pénzekből 1883-ban szegény gyermekek felse-gélyezésére 12,000 s néhány száz forintot utal-ványozott, ez azonban a létező nagy szükség-hez képest igen kevés. A gyermekek felruhá-zása tankönyvekkel, tanzserekkel ellátása, azon-ban nem az állam feladatai közé tartozik, ez a társadalmat, a játékosnysági intézeteket illeti. Vannak ilyenek nemcsak Budapestben, hanem hála Istennek az ország egyéb városaiban is, csakhogy ezek száma még sokkal kisebb, sem-hogy a létező szükségnek megfeleljen.

En célszerűnek látom, ha a t. minisz-ter ur felhívja egy a főispánokat, mint külö-nösen a tanfelügyelőket, hogy mindenütt, a hol csak lehet, oly társulatokat szervezzen, létesí-tezen igyekezzenek, a melyek a szegény gyer-mekek felruházását és tankönyvekkel ellátását tűznék ki célul maguk elé.

Trefort Ágoston vallás és közoktatási miniszter: Habár gyanitom, sőt tudom, hogy azon felszólalásokon kívül, melyeket most hal-lottunk, kifogásokkal, megjegyzésekkel, panaszokkal, sőt vadakkal is fel fognak lépni ellen-em, mindamellett már most akarok reflektál-ni a hallottakra, azért is, hogy azoknak, kik utánam szólni fognak, módjuk legyen szava-i-mat megbírálni, élesen megbírálni, ha kívánják. (Tetszés.) (Halljuk! Halljuk!)

Lesskó képviselő ur oly szűrkén festette az ország állapotát, hogy valóban magamnak is fájt a szívem. De ha magam reflektálni akar-nék a multra, akkor még szűrkébb képet tud-nék előállítani. Mert Magyarország jelen álla-pota nem rosszabb, mint volt a multban és az emberek nem rosszabbak, nem erkölcsteleneb-bek, mint voltak a multban (Élénk helyeslés jobb-felől) és állapotaink szociális és erkölcsi tekintetben nem rosszabbak, mint Európa bár-mely országában. Hogy bajok vannak, azt jól tudom én is, (Halljuk! Halljuk!) de mondha-tom, voltak hajok a multban is és pedig na-gyobbak.

En életem abban az időben, sokat tudnék arról beszélni, (Felkiáltás a baloldalon: Hall-juk hát!) de nem tartozik minden a parla-mentalon. (Derűlés) balfelől, Helyeslés a jobb-oldalon.) Jól ismerem én közoktatási viszo-nyaink minden árnyékoldalát. Méltóztatassék el-hinni, hogy nem hiszem, hogy c'est le meil-leur des mondes possibles dotatio csekélységén kívül, mely pénzügyi helyzetünknel fogva ren-delkezésemre áll, vannak még társadalmi és más bajok, melyekkel megbirkózni még erősebb ember sem képes, mint én, s melyekkel még autokraták sem tudának megbirkózni.

Vannak dolgok, melyek legjobban fejlő-dnek, ha lassan fejlődnek, s melyekről áll: cre-scit occulto, sicut arbor aevo.

Ez sok dologra nézve áll. Egyébiránt, ha a népisokla nem nevel, hanem csak oktat, e hibának oka nem bennem és nem a minisz-teriumban van. A t. képviselő ur bizonyosan ismeri az iskolákról szóló kimutatásokat és ugy tudni fogja, hogy a népisoklák legnagyobb ré-se nem községi, nem állami, hanem felekezeti, s ha a lelkészek azokat vallásoktatás tekin-tetében gondolni fogják és kötelességüket tel-jesítik, akkor meg fog javulni az állapot. En nagy súlyt fektetek a vallásoktatásra s óhaj-tom, hogy ez állapot megváltozzék. (Helyeslés.) Méltóztatott a t. képviselő ur felhozni, hogy elküldöttetek az iskolák.

Egügedje meg a t. ház, hogy e dologról most ne szóják, mert az illető tételnél bizony-on hosszabb diskusszió fogván kifejlődni, bőven lesz alkalom nyilatkozni.

A mi Irányi t. képviselőúrtársam felszólá-lását illeti, bocsássam meg, azt mondok, hogy ő kissé túlozza a dolgokat; mert nem 2000 községben nincs iskola, hanem csak mintegy 260 és egynehány községben. De hogy azokban a kiesiny, elsórt, apró községekben, hol a gyer-mekek mégis kötelezve vannak a szomszédban levő iskolát látogatni, általában nincs iskola, ezt így egyszerűen mondani nem lehet. Egyébiránt tökéletesen egyetérték ez ügy érdemére nézve a t. képviselő úrral, s ha a ke-lő dotáció rendelkezésemre fog állani, én azon leszek, hogy minden községben iskola állítsa-sék fel; mert én azt nemzetiségi, erkölcsi és nemzetgazdasági szempontból egyaránt fontos-

nak tartom. (Helyeslés.) Hogy felsőbb polgári vagy népisoklák léteznek, azt a törvény rendeli. Különbben is nem is én csináltam, hanem az illető község vagy vidék szokta iníciálni. Hogy vannak egyes iskolák, melyek nem frekvental-naknak eléggé, az kétséget nem szenved, de a dolog még új és én azt hiszem, nagy hiba vol-na, ha a kormány ezen iskolákat bezárná. (He-lyeslés.)

Különbben a t. képviselő ur adatokat hoz-ván fel, minthogy én az ezekre vonatkozó ada-tokat előre össze nem állítottam, ez alkalom-mal nem reflektálhatok azokra, lesz szerencsém a vita folyama alatt ezekre visszatérni.

A t. képviselő ur beszédében nem szo-rítottok pusztán a népoktatás ügyére, hanem kiterjeszkedett az egyházi és felekezeti dol-gokra is. Többször refuzálta e közben beszé-deimet, melyeket a mult országgyűlésen elmon-dottam. Lesz tehát nekem is jogom azokra visszaemlékezni. Ismétlem, hogy nem tartanám opportunusnak vallási és egyházi vitát itten provokálni; mert ehhez hozzászólani joga van ugyan mindenkinek, de az a meggyőződésem, hogy e nagy kérdéseket így mellékesen a köz-oktatási miniszterium budgetjének tárgyalása alkalmával megoldani alig volna lehetséges. (Helyeslés jobb-felől.) E kérdések sokkal komo-lyabbak, semhogy azokkal olyan gavallér-mód-ra el lehetne bánni. (Élénk derűlés.)

Elemelte t. képviselő ur Schlauch Lőrincz püspök ur beszédét. (Halljuk!) Erre nézve csak az a megjegyzésem, hogy valamint a szatmári püspök ur velem nem azonosítja magát, ugy én sem azonosítom magamat ő vele. (Derűl-ség.) Az sem szenved kétséget, hogy a szat-mári püspök urnak joga volt ezt, vagy más beszédet tartani, valamint a t. képviselő urnak joga van és nekem is jogom van választóim előtt szólni. (Tetszés.)

Ha egy beszéd nyilvánosan elmondatik, vagy egy cikk közétetetik, az a közönség tulajdonává válik, s azt bírálni és elemezni mindenkinek joga van. Csak az a feltűnő elő-tem, hogy a t. képviselő ur aproposnak tar-tja e beszédet itt a házban elemezni. De mi-tután a t. képviselő ur hozzászólt és mintegy kérdezte, hogy mi a kormány álláspontja e tekintetben; én két pontra nézve megmondom mindjárt nézetemet; mert ha nem szólnék, azt mondanák: qui tacet, consentire videtur. (Ugy van!)

Vannak a Schlauch Lőrincz püspök ur beszédében olyan általánosságok, melyeket senki sem kitagázolhat. Egy része, a mennyire em-lékszem, mert már betek előtt olvastam, azt mondja, hogy az egyháznak az állammal béke-sen kell élni. E tekintetben vele tökéletesen egyetérték. Az államnak békében kell élni a katholicus és minden egyházzal. (Helyeslés.) Hanem arról az állam sohasem mond le a bé-ke kedvéért, hogy saját jogait ne érvényesítse. A kormány mindig kerülni fogja a konfliktu-sokat, de az állam jogairól lemondani nem fo-gunk. (Élénk helyeslés jobb-felől.)

Végre a képviselő ur pointirozta a pat-onátusi jogot. Nem akarok a patronátusi jog genezisének vitatásába bocsátkozni, de annyit kénytelen vagyok megjegyezni, hogy a pat-onátusi jog és a szuverén többi jogai közt kü-lönbséget nem ismerek, mert a fejedelmet ket-téválasztani nem tudom. (Élénk helyeslés.) Meg vagyok róla győződve, hogy valamint a koro-na mindig csak alkotmányos módon és alkot-mányos formák közt gyakorolta jogait, e jogi-kat ezental is alkotmányosan fogja gyakoroo-ni, s ezért a korona tanácsosai, a miniszteri-um az ezekről való lemondásra nem gondol. (Élénk helyeslés jobb-felől.)

En azt hiszem minden kormányról, akár-micsoda pártból is jönjön létre utánunk; mert a mely kormány e tekintetben változtatást akar-na tenni, az 24 óráig sem állhatna meg a parlamentben. (Élénk helyeslés.)

Egyébiránt szerencsétlenségnek tartom, hogy a közoktatásügyi miniszterium költségveté-sének tárgyalásánál mindjárt kezdetben e tárgy fel lett hozva. Nagyon sajnálom, de mert a t. képviselő ur is ugyanazon dolgokat mondotta el, a melyeket már tízszer felhozott, én is az általam már elmondottakat kénytelen vagyok elmondani. (Derűtség.) (Halljuk!)

A határozati javaslatot, ha Amerikában vagy Angliában élénk, igen is elfogadnám, de nálunk nem fogadhatom el, sőt annyira me-gyelek, hogy kijelentem, hogy én hiszem, hogy a keresztény katholicus és protestans egyhá-zakban elég életerő van arra, hogy ne menjek tönkre, ha a képviselő ur óhajtaisához ké-pest törvény hozatnék az általános vallássza-badságról. (Felkiáltások: Annnyival inkább!)

A mi a lelkiismereti szabadságot illeti, e tekintetben bátran versenyezhetünk minden-kivel.

Ezt én is csak ugy tisztelem, mint a kép-viselő ur és gyakorlatilag véve, Magyarorszá-gon több lelkiismereti és vallásszabadság van, mint akárhol. (Ellentmondás a szélsőbalon. He-lyeslés jobb-felől.) Mert igazán mi teszünk és elnézünk oly dolgokat, a melyeket a társada-lom Angliában vagy Amerikában meg nem tűr-ne. (Igaz! Ugy van! jobb-felől.)

Ha egy kérdés valaha inopportunos mó-don napirendre lett volna hozva, ugy e tör-vény volna az most, mert a közgazdasági kri-zis közepette egyáltalában nem opportun ezek-ke a kérdésekkel foglalkozni. (Igaz! Ugy van! jobb-felől.)

Az opportunástól azonban eltekintve, ezen kérdést én politikai kérdésnek tartom, és én azt hiszem, ámbár teljes bizalmam van Ma-gyarszágon önfenntartási erejéhez, hogy azon általános vallásszabadság, a melyet a képvisé-lő ur kíván, dissolvens elem volna, mert a sok centrifugalis erő mellett, a mely Magyaror-szágból ugysz létezik, ezen erő még inkább fokoztatnának.

Nem fogom ismétlni azt, a mit multkor mondtam, de a bátor vagyok arra figyelmez-tetni, hogy egy újabb székbe keletkezett, a mely azt tiltja, hogy az emberek azt mondják egymásnak: adieu. (Derűtség.) Meglehet, hogy ennek követői is ide fognak jönni s egyházat fognak alkotni. (Élénk derűlés.)

Ezért még némely megjegyzést vagyok kénytelen a baptistákra nézve tenni. Bizonyos mértékig vallásszabadságot ezek is élveznek,

mert — mint a képviselő ur is mondá — összejöveleteket és isteni tiszteleteket is tar-tanak.

Horánszky Nándor: Ha meg nem verik őket! (Derűtség.)

Trefort Ágost közoktatásügyi miniszter: A mi a verést illeti, annak ők maguk az okai. (Derűtség.)

Hogy őket forma szerint, mint egyházat, ma még nem lehet befogadni, arról erősen meg vagyok győződve, mert eltekintve a tanoktól, az elemek nincsenek meg, melyek alkalmasak volnának egy vallási konzorcium és egyház megalakítására és összetartására. En az asztalo-sokat rendkívül tisztelem, (Derűtség.) vala-mint a földmivelőket is, de hogy ezek egyhá-zakat alapítsanak és szervezzenek, arra nem tartom őket képeseknek. (Derűtség.)

Méltóztatik hivatkozni a kereszténység-re. A kereszténység az emberiség üdvösségére átalakította a régi világot, hanem az nem volt egy-két esztendő műve és a római államférfiak, pátriciusok, kik nagy egoisták v ltk, de a mellett felvilágosodott emberek, nem engedték mindjárt, hogy a keresztények formázerint egyházat alakítsanak. Sokáig tartott az, Krisz-tus urunk születésétől egész Konstantin ide-jéig, míg végre a kereszténység mint konsti-tuált egyház nyilván föllephetett. Nagy kü-lönbség van a baptisták és az akkori kereszt-ények és apostolok közt; mert ezeket csak-ugyan üldözte a római világ, amint tudjuk is, hogy mivel végződött az üldözés, ismerjük a történetek: Mayer és a baptisták ellenben ily üldözésnek nincsenek kitéve.

Erosen méltóztatik csalódni a t. képvisé-lő ur, ha azt hiszi, hogy bennem vallásos el-foglaltság lakik. En tisztelem az emberek meg-győződését, sőt Nagy Frigyeszel hajlandó va-gyok mondani: Es möge jederman nach sei-ner Façon selig werden, hanem oly törvények-nek, melyek Magyarország egységét veszélyez-tetnék, szöszölője nem vagyok (Élénk helyes-lés jobb-felől.)

En tehát a t. képviselő ur javaslatát el-lenzem politikai szempontból, mert nem sze-retném és nem akarám, hogy vallásos tekintet-ben ez emberek lelkiismeretére bármi kényszer gyakoroltassék.

Méltóztatassék a t. képviselő ur határozati javaslatát mellőzni, nekem pedig még alkalmam lesz, valamint az autonomiáról, ugy a t. kép-viselő ur beszédének némely más részéről ké-sőbb nyilatkozom. (Élénk helyeslés jobb-felől.)

Szólt még Fackh Károly, ki ezuttal be-szólt először s figyelmesen hallgatott fejtege-tésben adta elő nézeteit közepoktatásunk né-mely hiányáról.

A budgettárgyalás itt megszakítatván, sor került az interpellatiókra adandó válaszokra.

Először Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszter válaszolt a Komlósy Ferenc által a nagytaolcsányi állami iskola felállításá tár-gyában hozzá intézett interpellatióra.

Következett a miniszteri válasz Ugron Gábor interpellációjára. Lapunk más helyén kö-zöljük.

A vadházasságokról.

A tárgy olyan, a minek hatása feluyú-lik a palotákban és leír a hunyhókba; s hogy még erősebb kifejezéssel éljek: társadalmi és nemzeti életünk terén egy rákfenéről van szó, mint onnan az elevenig kivívni kellene. Ez a rákfene: a vadházasság.

Pillantunk e kérdésben oda, honnan a nemzet, mint gyökérből, táplálkozik: a nép közé. Itt is el van terjedve, és pedig napról-napra jobban terjed!

Legjobban ismerem a Székelyföldet, a hol születtem, s a hol hivatalos állásomnál fogva is legjobban megfigyeltem a vadházasságokat.

Ugy hívják itt a vadházasságokat: „kötés”. Azaz: írásbeli szerződésre lépnek a felek, s a kik leköti a mi kis ingó, vagy ingatlan keresménye, avagy öröksége van, hogyha a szerződést kölcsönös megegyezésen kívül, minek „szabadlevél” a neve, valamelyik fél megszegné: a szerződésben leköött vagyona a másik fél javára elvész; ellenben, ha kölcsönös-nen megegyeztek, akkor „szabadság-levelet” ad-nak kölcsönösen egymásnak, s így a „kötés” felbomlik.

Honnan vette ez a gyakorlat a széke-lyek között eredetét, tisztán nem lehet meg-határozni; de mindenesetre a „parafernum le-vél” adása adott rá útát; mert a „kötés” című szerződés tárgyai is azok; a szöveg is ugyanaz, mint a parafernali leveleknél használ ma is a nép. Régi emberekől tudokozód-tam utána, ha vajjon az ő korukban megvolt-e ez a szokás? Egyhangul állítják, hogy a forradalom előtt, míg a katonai rendszerfennállott: nem; mert nem túrték. De már a forradalom után kezdetét vette. Miért? Mi adott rá okot?

A forradalomból, leveretvén a magyar hadsereg, a kik életben haza jöttek: szerető szívek, szép hajadon mátkák fogadták. Ugy — de az abszolút kormány, a mint észrevette, hogy itt vagy ott egy honvéd, vagy Kossuth-husár lappang: azonnal utána küldte kopóit, hogy felkutassák, ha rátalált: azonnal besoroz-tatta. Ezek kezdetétek meg a kötést. A honvéd, ki 48-ban a csatára ment, talán egyedül fia volt szülőinek, s míg ő oda járt: apja, anyja a sirba szállt, s mikor hazajött: kis vagyon-kája pusztulóban volt, vagy csak a könnyörüle-teség tartotta meg; most meg a német kezét nem lehet kikerülni. Mit tegyen? „kötés”-re lépett azzal a jó leánnyal, a kit szívje szeret-tett, de a kit el nem vehet; ez majd gondoz-a, míg ő Morva-, vagy Csehszorgzában ptyó-kát bámoz. Aztán hogy is várt volna máské-p a leány 8—10 évig, ha „kötés” nem lett volna? Ha az Isten haza hozza: ugy is meg fogunk esküdni! Jaj, csak olyan „erősen” el ne búcsúznak volna! Bkklésziát kell már követni!

Nini! hisz gyerek játék az egész. A tisz-teletes uram olyan szépen beszél, mint akár a templomban, a presbiternek sem haragszanak egy cseppet is; s csak azt mondják: ne vidd a korszót többet a kutra, mert ismét eltörik! Fekete pecsétet levél jött Krakkó váro-

sából. Jaj Istenem mi van benne? Németül van írva. Vigyük a tiszteletes urhoz. — Hát bizony ebben az van fiam, hogy Lukács meghalt!

Nem volt még olyan sötét éjszaka, mely-re virradat nem jött volna; s nem volt oly sűrű az özevgyi fátyol minden nő szemien, hogy vagy egy át ne látott volna rajta. Megvissza-talódott! — A „kötés”-ben született gyer-mektől csak nem veszik el azt a kis vagyon-kát? Dehogy veszik, hiszen szakasztott mása az apjának. Egész atyafiság, kereszt-szülők, ko-mák mind közé járnak s a „kötés”-ben fog-lalt vagyon a gyermeké, akit a többiek az is-kolában mégis úgy csufolnak: „te zab-legény!”

Jah, de a másik nem halt meg Cserno-viczban, hanem hazajött. Azonban „kötés”-ben itt hagyott kedvese nem győzte várni, vagy ha várta: nem egyedül várt! Ez már baj! A „kötés” bomlik. A hűten la-kol. Aki elcsábította, magához viszi új „kötés”-sel, mert nem igen lehet bizni a z ilyen asszonyban!

De hát miért nem kelték össze törvé-nyesen? Annak sok oka van. Először is az, mert míg a besorozott legény az „urlaubbast” meg nem kapla: nem házasodhatott meg; más-sodszor meg az: hogy nincs ház füst nélkül, tányér kalán-zörgés nélkül: s ha a füst ki-állíthatatlan a házban: „kötés”-ben le-vőkre nézve: kimennek belőle; a tányért el-választani a kanálról könnyebb, mint a tör-vényben kötött házasságot; aztán: varietus de-lectus! XIV-ik Lajos gyónatágyja is megun-ta volt a fogoly madarat! De hát minek is ad-tak a szegény paternelk reggel, délen és este is mindig csak fogoly madarat?

Igy van ez ma is. Sokszor a sze-génység, az a borzasztó szegénység, még az is utjába áll a törvényes egybekelésnek: nincs miből az esketési díjat fizetni, meg egy ne-hány embert szívesen megvendégelni; aztán nem akarják az öregek, hogy azt vegyem el, akit szeretnek! Erőnek erejével Pannát akarják nekem feleségül; pedig se testemnek, se lel-kemnek nem kell: inkább Julissal „kötés”-re lépek. Ha kitagadnak, annyit! Inkább elsőköm Gyurival, hogyssem ahhoz a Telépal Mihályhoz menjek! Brr! a hátam is borsódzik tőle!

Ezeket a „kötés” mellett létrejött ház-asságokat az abszolút kormány idejében kez-dette népnk s azóta folytonosan gyakorolja. Egész derenditálmai végre véghez, mint akár a törvényesen kötött házasság; születik gyermek quantum satis és az anyakönyvbe mint tör-vénynellen ágyból születők jönek be. Ahol nincs semmi törvényes akadály: ott 100-ból egyet sikerül rábeszélni, hogy lépjen törvé-nyes házasságra gyermekei érdekében; de a legtöbb esetben nem. Olyan pedig elég van, hogy törvényes akadály van az egybekelésre; de mert ők szeretik egymást s a viráguk megillani nem lehet: „kötés”-re lépnek.

E bajon akart segíteni Udvarhely megye törvényhatósága, midőn a vadházasságok felbontására köbblig intézkedett. Nem ismerem a törvényhatóság határozatát, csak azon szol-gabírói átiratból, melyet a homoród oklándi já-rás szolgabírája az erdővidéki ev. ref. egyház megye espereséhez intézett.

A szolgabírói átirat, a nélkül, hogy a törvényhatóság intézkedését másolatban tel-jtartalmulag közölte volna az esperesi hivatal-lal, csak hivatkozik rá, hogy van olyan is, melynek erejénél fogva azt kívánja, — mon-dhatnám az átirat hangjából — rendeli: hogy az esperes utasítsa az egyházközségek papjait, hogy ezek a vadházasságban élő feleket idé-zék maguk elé, szólítsák fel szétválásra, s ezt ítéletileg mondják ki; ha ezen ítéletnek elég nem tétetik: az esperes az ítéletet mel-lékelve: jelentse be a szolgabírói hivatalnak.

Erről az átiratról önkénytelenül eszünk-be jut a gesztenye-kaparas. A törvényhatóság hoz egy szabályrendeletet, melynek célja: jó, üdvös a társadalomra; megoldása: égető kér-dés; de a gyakorlati kivitel elől szépen hát-módos buvik, s elől küld egy másik testüle-tet, melynek nincs kezében a hatalom!

Össze kell vesztini a papot saját hívé-vel; mert a vallás erkölcsi élet fejlesztésének ez nincs hátrányára!

Inkább a pap, mint a szolgabírói tekin-télye szenvedjen csorbát bizonyos tekin-tekbén.

Hogyan?

Egyszerű az egész. A szeretet az emberi szív érzése, s szenvedélyeinek legnemesebb, legdrágábbja. Eredj pap és támad meg ez é-rzést. Mondd a feleknek, hogy egyik nyugtara, másik keletre vegye lábát előtt az útát, s töb-bé soha ne találkozzanak! 8 nap alatt öreke elhagyjátok egymást! De hát mi köze van a Tiszteletes urnak velem? Az, hogy nem tör-vényes a házasságotok! Ugy! Hát csak azok szerethetik egymást, kik a Tiszteletes nram előtt „holtamíglan és holtáiglant” mondtak, s mi nem? Nem ez a kérdés! Vagy esküdjetek meg, vagy menjetek szét, mert ha nem, a szol-gabírói hivatalnak bejelentlek, s meglátné-nek. Az már más!

Ez eddig így jó volna, ha így volna és ily békés hangulattal menne a dolog; de mi-kor az embernek a szívet kezdik tépni: az baj! Az az ember megkoppantja a kezét, ha teheti, kinek szívét tépik. De hátha vissza-ütik? Hadd verekedje ki magát a pap, s az-tán a szolgabíró ur majd elválaszt ug-e?

Igen, de a fülét sem mozdítja az illető, mikor a pap hívja! hol van most a pap tekin-télye? Ah! inkább az övé, mint a szolgabíróé! De kedves szolgabíró ur, meg szent atyám! Miért is cizáltátok csak engemet az urak? Mit akarnak velem? Hiszen B, nekem csele-dem, ime a cselédkönyv, melynél fogva nállam van! Hogyan mérészeltek az urak engem pa-ran z nának nyilvánítani? Legyen tudomásukra, hogy a „becsületlenség” miatt be fo-gom perelni. Aláásszolgajók.”

Na édes szolgabíró ur! Bontsa fel ezt a vadházasságot! Hát a Calibatust nem volna jó eltörölni? Tessék meghallgatni a népet, midőn példákra hivatkozik.

Ne tréflálkozzunk ily komoly dolgokkal!

A vadházasságokat egy törvény-hatóság valamennyi hozzájárulása nélkül nem törölhetjük és valamennyi törvényhatóság valamennyi

számos törvényre nem támaszkodik, mely a királytól lefelé a koldusig mindenkit egyformán kötelez: ismét nem fog célhoz jutni; aztán, mikor a titulum végrehajtott, nincs a papság kezében, ne tessék annak már is a porig alázott palástját még jobban bekevertetni! Tessék, ha experimentálni van hajlandósága a megyének: saját közgeivel végeztesse és a papot csak addig vinni, míg hivatalos helyzete kötelezi, ez pedig nem lehet egyéb, mint bizonyítani a község politikai előjárósága által bejelentett tényállást; aztán a törvényhatóság mondjon különválasztó ítéletet és hajtsa is végre, mert a hatalom az ők kezében van.

Révay Pál.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 22.

*** A katonakórház ügyében** alakult polgári, hatósági és katonai egyes bizottság tegnap reggel kezdte meg működését a tanács-teremben. Első kérdés az volt: ha nem lehetné-e a tervezett új kórház technikai tervezetében és belső berendezésében oly lejjelítéssel eszközölni, hogy az így csökkenő építési ár a város elviselhetetlen megterhelésével ne járjon. E kérdés megoldását Tlascal ezredes és Bauer alezredes vállalták magukra, mi célból a terveket, alapos revízió végett, magukhoz vették. A második kérdés pedig az volt, hogy mi a létező kórháznál a minimális szükséglet? E célból a bizottság megvizsgálta a terveket s a kórházzal szemben támasztható nélkülözhetetlen igények tekintetbevételével, megállapította a szükséges legkisebb mértéket. Ez alapon ma reggel kiszállottak a jelenlegi kórházhoz, a Binasini-szállóhoz és a gr. Bethlen György telékhöz, megvizsgálva, hogy a megállapított minimális szükségletből melyiknél mennyi van meg és mi kell még. Ma ez összehasonlítás volt a bizottság feladata, melynek eredményét fogja aztán a városra nézve azon harmadik kérdés eldöntése, hogy a reduciáló terv szerint új kórházat építsen-e, vagy a kisméretű három telek közül vegyen meg és alakítsa át egyet a szerinti, a mint a meglevő épület s a még szükséges építkezések vételára, illetőleg költségei a városra nézve legelőnyösebbek lesznek.

*** Kolozsvár népesedési mozgalmá** a jan. 17-én végződő második hétről a következő adatokat nyújtja: Született 9 törvényes fiú, 10 törvényes nő, 2 törvénytelen fiú, összesen 21. Halva született egy törvénytelen nő. Meghalt 0—1 éves korig egy törvényes, egy törvénytelen fiú, egy törvényes, két törvénytelen nő; 1—5 évig 1 törvényes nő; 5—20 évig 1 nő; 20—30 évig 2 nő; 30—40 évig 3 nő; 40—60 évig 4 nő; 60—80 évig 4 nő; összesen 10 fiú, 13 nő. 23. A halálozások száma kettővel múlva felül az éle születettek.

*** Zárulást** tart az erdélyi múzeum-egylet bölcsélet, nyelv- és történelem-tudományi szakosztálya jan. 25-én, vasárnap, d. e. 11 órakor az egyetem bölcs. karának 8. számú termében. Tárgysorozat: 1. Előki megnyitó. 2. A választmány jelentése. 3. A szakgyűlés idejének megállapítása. 4. Bizottság kiküldése a számadás megvizsgálására. 5. Jövő évi költségvetésről. 6. Indítványok. 7. Tisztségviselő és választmány megválasztása.

*** Érdekes próba** tartott tegnap délután a vasúti pályaterén, mely alkalommal a Sémán-féle fűkezők papucsos kísérletet tettek: hol csak egy, hol több telt kocsi irányozva a fűkezőre különböző távolságról és gyorsasággal. És a fűkező minden esetben alkalmasnak bizonyult; a kocsi, a mint a fűkezőre felkaptak, pár lábműt folyást lassuló csuszás után megállottak. A kísérlet eredménye valószínűleg a fűkező alkalmazása lesz.

*** Barom- és lóvásáraink statisztikája** a múlt évről: Városunknak öt országyására van, melyekre összesen nyolcezer szarvasmarha és kétezer ló hajtatott fel; ezekből nagy marha eladott 4412 db., borjú 1551 erb., ló 1068 drb.; összesen 7031 drb. Átlag egy pár ökrök legkisebb ára 260 ft, legnagyobb ára 360 ft volt; egy pár meddő tehén 130—150 ft; fejős tehén 200—260 ft; koca ló 400—700 ft; igaz ló 100—140 ft. Legjobb vásár volt a június, aztán a márciusi, novemberi, szeptemberi s végül leggyöngyösebb a januári. Ezekből is látható, hogy egykori jó baromvásáraink nagyon alányavultak s a hatóság feladata volna jó utakkal, kedvezményekkel, lehető kényelem és jó állapotosságú adminisztráció nyújtásával lehetőleg a vásáraink javítására hatni, mert vásáraink általános minősége baromvásáraink minőségétől függ.

*** Nagy zaj és népcsődület** zavarta meg tegnap este 8—9 óra közt a csendet a főter közepén. A piacon való örködésre kiállított két rendőr viaskodott Boda Mihály és Dán Miklós darabontokkal, kik egy pék családjának fejről a tejes edényt leverték. A két rendőr nem sokára segítséget kapott s a darabontokat bekísérték a központba, honnan aztán fogdába szállították. A küzdelemben egyik darabontok, ki nagyon ittas is volt, orra vére megindult; az egyik rendőr pedig tollat vesztett el kalapja mellől. A zaj és viaskodás egész néptengert hozott össze, mely előtt be kellett zárni a város házait, míg lassankint eloszlott.

*** A kalotaszegi casino évi rendes** közgyűlést február 1-én napján tartja meg B. Hunyadon a kaszinó termében, melyre a tagok tisztelettel meghívattak. A választmány megbízásából Kovács Dániel, könyvtáros.

*** Kolozson** az állami fiú- és leányiskola f. hó 19-én megnyitott. Eddig mintegy 60 gyermeket irattak be.

*** Színházunk kardalnokai** holnap, pénteken, társas estélyt rendeznek a Stadler-teremben.

*** Új postahivatal.** Kolozsmegyei Udizsent-Péter nevű községben folyó évi február hó 1-én új postahivatal lép életbe, mely összeköttetését a mezőrményesi postahivattal naponta tartandó kocsiútdíj-csomagpostát utján fogja nyerni. Kézbesítési kerületét Meződomb, Mezőszentgyörgy, Udizsentpéter, Tuson és Velér községek képezik. — Ezen új postahivatal föl van hatalmazva levél és kocsiútdíj küldemények, továbbá 200 frt terjedő posta-utalványok, utánvételek és postai megbízások fölvetelével, illetőleg ki- és befizetéssel. — A menetrend a következő: Indulás: Udizsentpéterről 4 órakor reggel. Érkezés: Mező-Ormenyestől 6 óra 15 perccel reggel. Indulás: Mező-Ormenyestől 8 óra 30 perccel reggel. Érkezés: Udizsentpérről 9 óra 45 perccel reggel. Mi ezentúl közhírre ítélték. Nagy Szabes, 1885. évi január 18-ikán. A magy. kir. postaigazgató. Bene.

*** Pályázat postamasteri állomásra.** Hosszszuzsón (Kisküküllő megye) tiszti-szerződés megkötése és 100 frt készpénz biztosíték letétele mellett. Évi árandóság: 240 frt fizetés, 40 frt iródi és 400 frt szállítási átalány. Kérvények három hét alatt a nagy-szebeni m. kir. postaigazgatóhoz intézendők. Nagy-Szeben, 1885. évi január 18-én. A m. kir. postaigazgató. Bene.

*** Lába törött** tegnap Mihály György kocsinak az uton, a mint Katonából a város felé jött; itt egyenesen a kórházba ment, hol ápolás alá vették.

*** Elveszett** egy L. S. betűkkel kezdődő névre szóló index a napokban a főterén. A megtaláló kéri az a tulajdonos lakására (főter, Donogány-ház) juttatni, hol illő jutalomban fog részesülni.

*** Liszt Ferenc** már elutazott Rómából, hogy további tartózkodását a magyar fővárosba tegye át, hová e hó utolsó napjaiban fog megérkezni. Mielőtt megérkezik, Sz. Fehérvárt fog néhány napot tölteni egyik unokahugánál, gr. Szaár alezredesnél, ki jelenleg a nevezett városban lakik. — Liszt, Király dalát legközelebb Pécsen adták elő a színházi ének- és a városi zenekar közreműködésével, s Langer Viktor szính. karnagy vezénylete mellett. A mű nagy hatást keltett, s a közönség szűnni nem akaró tapssal fogadta a kiváló előadást.

*** A beregászi merényletről** a P. Naplónak a következőket jelentik: Pappházy Péterné állapota, bár a lővés nemesebb részeket meg nem sértett, veszélyes, mert eddig még a golyót meg nem találta. A levelet, melynek olvassága alatt Pappházy ellen a merénylet történt, Leszkay Pál szádkönyvéhez hozta; a Leszkaynak lakott Guthy Ferenczről elvált Finta Emma bátyja, Finta Géza az, a kit a gyilkosság értelmű szerzésével vádolnak. Pappházyknál a merénylet idején az asszonyon kívül más nem volt otthon. Férje a hivatalban, a nőcseléd a piacon voltak. Ez alkalmat használta fel a merénylet terve végrehajtására. Pappházy a lővére nem esett le, hanem kiszaladt, valamint a szakácsné, ki aztán ismét visszament a szobába a levélért és azzal távozott el. A pisztolyt, melyből a lővés történt, a szomszéd szobában találták meg, mielőtt azt gyanítják, hogy a merénylőnek előre oda kellett rejtőznie, s a levélolvasás idejét felhasználva, onnan intézte a lövést. De az sincs ki-zárva, hogy a szakácsné a lövést a nagyken-dőre alá rejtett pisztolyból intézte, melyet, midőn a levélért visszament, a másik szobába be dobott. Pappházy némi reménye miatt maga sem tudta felvilágosítást adni. Finta Emma néhány nap óta Zemplénihez időz. A szakácsné tagadja, hogy Pappházyknál volt. Finta szintén mindent tagad. A vizsgálattal Poly bíró van megbízva.

*** Gyilkosság és öngyilkosság.** Véres szerelmi dráma színhelye volt kedden délután Budapesten a Páris-szálló. Előző éjjel egy fiatal pár érkezett a fővárosba s egyenesen a Páris-szállóba hajtatott. A fiatal ember, mikor a vendéglőnyelvét eléje tették, azt írta bele: „Szép Béla kereskedő és neje Kaszáró”. A kapus aztán egy másod emeleti szobát jelölt ki neki, hová rögtön vissza is vonult s kedden délután 1/4 óráig egy percre sem mozdultak ki a szobából. A hosszasan benmaradást követően szurt szobaleány, a ki ezenfelül takarítási is akart, 1/4 óráig becsöngetett a szobába. Mikor erre s majd a további dörömbözésre sem kapott feleletet, rosszat sejtve előhívta a szobapincért s felnyitotta az ajtót. A szobában borzasztó látvány tárult a belépők szeme elé. A vértől teljesen elborított ágyon két véres alak feküdt. A férfit nyoszorgóse árulta el, hogy még él, de a nő holtan feküdt ott. Mellette hevert a hatlövét revolver, melyből három töltés hiányzott. A rendőrség részéről csakhamar megjelent egy tisztviselő. Ezalatt a fiatal ember is magához tért, úgy, hogy a rendőrtisztviselő kérdeire felelni tudott. Ez alkalommal azt mondta, hogy Szép Balának hívják, 25 éves s kereskedő. A fiatal nő pedig nem neje, de kedvese, egy varróné, mivel már két év óta folytatott viszonyt. Mikor tette okáról kérdezték, csak annyit mondott: „Ő akarta így!” S csakhamar önkívületi állapotba jutott, úgy, hogy tovább nem volt kihallgatható. A szerencsétlent a Rókus-kórházba szállították. A nő pedig a halottas házába.

*** Egy házaspár öngyilkossága.** Bécsben tegnapelőtt Indra ottrakingi lakos és neje szöngözzel megmérgezték magukat. Végzetes tettüket nyomorult anyagi helyzetük miatt már két nappal ezelőtt követelték el, holteiket azonban csak ekkor találták meg.

*** A fehér nadrágok.** Az osztrák államhivatalnokok diszruhájának egyik kiegészítő része: a fehér nadrág, az osztrák hivatal-

lapban közzétett rendelet értelmében, ez év végével elvesztí hivatalos jellegét. S az arany-szalagos fehér nadrágokkal együtt a magas álló gallérok is helyt engednek a divatosabb egyenruhának.

*** Bukaresti hírek.** Az „Osztrák-magyar egyet” január 10-én tartotta 2-ik táncestélyét az „Union” szálloda márványtermében. Szép számú közönség jelent meg s az estély teljesen sikerültnek mondható. Br. Mayr követ mintegy háromnegyed óráig időzött az estélyen. — A „Bukaresti Magyar Társulat” jan. 18-án tartotta évi rendes közgyűlését. Ennek főtárgyát a társulat hivatalnokainak megválasztása képezte. — Az ev. ref. egyház folyó hó 24-én, szombaton, saját iskolájára táncvigalmat rendez az „Orpheum” termében.

*** Hólavínák.** Rómából tegnap kelettel jelentik: Frassinere községben, Susa mellett, a hógörget 15 házat temetett el. Tizenegy ember életét vesztette. A cuneoi kerületben szintén több ember odaveszett vagy megsebesült. Mojola és Demonte közt három munkást temetett el a hógörget. Frassinóban mintegy 30 holttestet ástak ki a hó alól s tíz eltemetett embert mentettek meg. Még mintegy negyven ember van eltemetve, kiknek megmentésére kevés a remény.

*** Hétszáz ember lemeszároltatása.** Mint a konstantinápolyi „Neologos” jelenti, az örmény patriarchátus arról értesítették Erzerumból, hogy a kurdok a Perzsiához tartozó Karada hegyesében kilenc, örmények által lakott falut megrohantak s azok minden lakóját, tekintet nélkül korára vagy nemére, lemeszárolták. Összesen hétszáz embert konczoltak föl. E borzasztó vérengzés után, melyet Mahmud khán a rettegett kurd bandita vezetett, a kilenc falut teljesen kirabolták és folygították. A sah azonnal elrendelte Said El-Mulk kerület kormányzójának, hogy a gyilkosokat fegyverrel öldözze. Múlt vasárnap a konstantinápolyi patriarchatusi templomban ünnepélyes gyászmisét tartottak a lemeszároltakért.

*** Merénylet.** Valparaisóból távirják jan. 21-ki kelettel, hogy Khili elnök ellen szombaton este pokolgéppel gyilkossági kísérlet követtek el, mely azonban megihusult.

SZÍNHÁZ, ZENE.

„Boccaccio” adatott tegnap színházunkban. Kár volt az operette második előadását megcsúszkítani. Igazi szégyényes bizonyítvány volt, mely rosszabb színben tünteti föl énektársulatunkat, mint a milyen valóban. Rónaszékinek (Boccaccio) jól sikerült volna a parasztjelene, ha jártékának hatásait el nem rontja hamis énekével. Prielle Cornelia (Fiametta) szépen, kifejezéssel énekelte a románcot az első felvonásban; de ez minden, a mi jól felhála ma fűgyezhetünk. Megyeri (Láng-Est, Kőröcz-Est) és Török Károly voltak az egyedüliek, kik megmentették, a mit csak menteni lehetett. Készületlenség, bizonytalanság, rossz játék, hamis ének, — ezek jellemezték az előadást. A karzaton és állóhelyeken egyszer-másor megkísértették a tapsolást, de ez sehoggy sem akart elragadnia a közönségre, mely (pl. a második felvonás egy jelenetében) majdnem fenyegetőleg kezdett zúgólódni a színpadról hangzó — macskamuzsika miatt. Miért forceiroz az igazgatóság olyan operetteket, melyeknél a fiasco előrelátható? És a karnagy: Locsárek ura s rendező: Szentgyörgyi ur, mint felőlős műszaki felügyelők, hogy képesek a közönség elé állani ilyen ke-születlen, rossz előadással? A szerepkiosztásnak is voltak hibái, de jobb kiosztással se lehetne biztosítani „Boccaccio” sikerét, a jelenlegi erő-k mellett. Nem volt értelme, hogy egyáltalán elő-vették, s e hibát teljessé tette az ismétlés.

Az orsz. magyar daláregyesület f. hó 25-én, vasárnap, d. e. 10 órakor tartja rendkívüli közgyűlést Budapest, Bartay Ede elnöklete alatt. E közgyűlés hivatala lesz több oly fontos határozatot hozni, melyek nemcsak az egyesület beléletére, s további fellendülésére, hanem általában a hazai dalművészet-re és irodalomra nézve is kiható hatással lesznek. E közgyűlésen fognak a múlt évi miskolci orsz. dalversenyen arany és ezüstérmekek kitüntett egyleteknek is ünnepélyesen át-szolgáltatni az érme, melyek igen díszes kiállításnak és Klasson fővárosi vésnök sikerült készítményei. E közgyűlés lesz hivatala végleg határozni a fölött is, hogy a fővárosi hatóság kezdeményezésére az idei orsz. kiállítás alkalmával tartassék e, s ha igen, minő feltételek és módzatok mellett egy rendkívüli országos dalárünnepély.

Dumasnak „Denise” című darabját, mint Parisból jelentik hétfőn a Theatre Francaiban nagy sikerrel adták. A Dumas által bámulatos routine nál készített darab azt a socialis kérdést tárgyalja, vajjon az erkölcsileg bukkott nő, férhez mehet-e. Dumas igennel felelt e kérdésre számos szellemes aphorizmában. Denise a darab hősnője a bonyodalmas családi s egyéb viszonyokon győzelmeskedik. A diszle-tek egyszerűen, egytelengy szoba elég volt egész estére s ebben a darab ép ellentéte „Theodorá” nak.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Dr. Schlauch Lőrincz szatmári püspök fontos megnyitó beszéde, melyet a Szent-László-Társulat novemberi közgyűlésén tartott, s mely az országgyűlésen is szóba hozott, külön lenyomatban is megjelent ily cím alatt „Kibékítés az egyének és családok a vallással és az államnak az egyházzal.” Megrendelhető Ráth György-nél 30 krajván. A püspök mint minden évben egy most is a beszédet saját költségén nyomatta ki s az elárusításból bejövő összeget a

Szent-László-Társulatnak ajánlotta fel a csán-gók javára.

A főudvarmesterség kérdése.

(Br. Orczy Béla miniszter válasza Ugron Gábor interpellációjára, a képviselőház jan. 21-ki ülésében.)

Orczy Béla br. ő felsége körüli miniszter: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Ugron Gábor t. képviselő ur a felség körüli miniszterhez interpellatiót intézett, mely három kérdést foglal magában: Van-e a miniszternek tudomása arról, hogy az újví üdvözléteket nem a magyar, hanem az ausztriai császári főudvarmester fogadta, van-e tudomása arról, hogy az udvarnál adott bált nem a magyar főudvarmester, hanem a császári főudvarmester rendezte s végre, hogy ha arról tudomása van a miniszternek, mit tett, hogy ez jövőben ne történjék. (Halljuk!) Ezen interpellatio folytán általánosságban előre bocsátom, hogy a mióta az 1867-ki kiegyezés következtében az alkotmányos élet hazánkban ismét visszaállott, a felség uralkodó pár az év jelentékeny részét mindinkább hazánkban tölti, nemzetünk iránt előszeretettel, rokonszenvet és szívélyességet tanusít; a felség udvar a magyarok iránt annyi figyelemmel és előkezeséssel van, mint 1867 előtt három század lefolyása előtt sohasem lehetett tapasztalni. (Ugy van! Ugy van! Hosszantartó és többször megújuló lelkes eljenzés.)

Kötelességemnek tartottam a felség uralkodó párnak jóindulatáról és rokonszenves hallgatól kegyeletről és mély hálával az alkalommal is megemlékezni. (Élénk helyeslés.)

A mi különösen az interpellatióban foglalt kérdéseket illeti, bátor vagyok megjegyezni, hogy ő császári és apostoli királyi felsége a monarchia két államának közös fejedelmévé, udvara és háztartása egy és ugyanaz, mely felség urunkat oda kíséri, a hol ő felsége udvartartásának székhelyét üttötte fel. Ezen udvartartás és háztartás első méltóságát jelenleg Hohenlohe herceg képviseli, a ki sem ország, sem állami hivatal, sem kizárólag ausztriai méltóságot nem tart, hanem mint az udvartartás és háztartás főnöke ő felsége együttes háztartását vezeti és jelenen akkor, midőn ő felsége fejedelmi vendégzeretét gyakorolja, az ünnepélyek rendezésével van megbízva.

Ma ezen méltóság élén osztrák honpolgár áll, de lehet az épp úgy magyar honpolgár ruházva, valamint jelenleg is az udvari méltóságok közül többen, kiket megneveznem nem szükséges, mivel közudmásmú dolog, magyar honpolgárokat anélkül, hogy a monarchia másik államában ez ellen bámi ellenvetés, vagy felszólalás történt volna.

Nem tarthatom tehát itt sem indokolt, hogy az ellen, hogy Hohenlohe herceg, mivel ő felsége udvar- és háztartásának főnöke, az udvari ünnepélyeket rendező, felszólalás történjék. Nem találtattott ebben hazánkban eddig sem és különösen nem 1867. óta bármiféle sérelem vagy törvényen alapuló igények mel-lőzés. Már nézetem szerint ez nem ütközik semmiféle törvényes szabályokba és nem tekinthető hagyományos és gyakorlat által helybenhagyott, régi szokásokat sértő intézkedésnek. Ezen tényállásnak előadásában foglaltatik egyszerűsített válaszem az interpellatio első két kérdésére.

A mi pedig a harmadik kérdést illeti, a jelen viszonyok közt nem tarthatom azt hatáskörömhöz valónak, hogy oly intézkedésekbe avatkozzam, melyek ő felsége udvar- és háztartásának tisztán belső rendezésére vonatkoznak. (Helyeslés a jobboldalon.) E tekintetben nem tettem lépést és nincs is szándékom tenni.

Ezek után tisztelettel teljesen fordulok a házhoz, méltóztatassék válaszat tudomásul venni. (Hosszas élénk helyeslés és tetszés a baloldalon.)

Ugron Gábor kijelenti, hogy a miniszter beszéde nem lepte meg, mert hisz kerekdedben olvasta az a Neue Freie Presse tegnap számában. (Derültség) a mit elég különösnek, szellemesnek tart. De a válasz azért sem lepte meg, mert megszokta a jelen kormánytól, hogy a midőn a nemzeti intézmények kell védelmeznie, inkább védelmezze az udvari institutókat. (Tetszés a szélsőbalon.)

A szobán forgó kérdés sokkal fontosabb, mint a minőnek feltüntetni szeretnék. Szólok eddig azt hitte, hogy csak egy idegen hivatalnokot talál egy magyar méltóság helyén, a válasz után egy idegen intézményt lát a magyar intézmény helyén. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Azt mondja a miniszter, hogy az uralkodónak is van saját háztartása. Szólok szerint uralkodók háztartását nem lehet a magánszemélyek háztartásával összehasonlítani, annál kevésbé, mert hisz az a civilistából tartatik főn, s a ki a civilistából huz fizetést, az közhivatalnok. (Zajos helyeslés balföl. Élénk ellenmondások jobbföl.)

Szólok hivatkozok Angliára, a hol még az udvarhölgyek is miniszteri ellenjegyzés mellett nevezetnek ki. Szólok kérdi tehát, micsoda háztartás az, mely se nem magyar, se osztrák. Habsburg házat nem ismer szólok. (Helyeslés a szélsőbalon.) Hogy pedig közös udvartartás léteztessék, azt kizárja az 1867. 12. t. cz. 4. §-a, mely szóló idéz, s mely kimondja, hogy az udvartartás közös üggynek nem tekintetik. Ebből az következik, hogy a magyar királyt környező udvar egyuttal magyar jellegű legyen (Élénk tetszés balföl.)

Igaz, hogy ott van Popcsa, Hunyady, Széchenyi stb. de hát a bécsiek is óhajtatják, hogy minél többen legyenek fönn — Bécsben. Mi épen azért küzdünk, hogy önállósítsuk magunkat.

Szólok ezután történeti tényeket idéz. Midőn 1722-ben Károly bevonult Pozsonyba, ott már magyar udv. méltóságok fogadták őt. Midőn azonban 1741. május havában Mária Terézia vonult be, az ország rendjeihez intézett directorum osztrák főurat jelentését írta elő, ez ellen a rendek föliratban tiltakoztak, egyuttal átirattak a főrendekhez, hogy utasítsa a zászlós urakat kötelességeik teljesítésére. Mi lett az eredmény?

1741. jun. 10-én jött a válasz a felirat-

ra. Bécsből, és ebben már mindenütt a magyar zászlósnak vannak az udvari teendőik végzésével megbízva. Idezi Nagy Lajos, Zsigmond, V. László kettős udvartartását, és végül kijelenti, hogy más választ várt; azt tartotta, hogy a kormányoknak fel kellett volna világosítani. (Éljen! balról; ellenmondás jobbról.)

Kifejté, hogy ha a nemzeti intézmények megsemmisítettek, megsemmisül az alkotmány is. Kilencszáz éves a magyar alkotmány és a magyar korona, és csak mai az osztrák császári korona. Az előbbinek fénye tehát sokkal ragyogóbb.

Miután a miniszteri válasz megtagadja a rég fennálló magyar intézményeket, nem veszi tudomásul a miniszteri választ. (Hosszas, tüntető eljenzés balról.)

Orczy Béla báró, ő felsége személye körüli miniszter: Nincs szándékom azokra, a miket a t. képviselő ur az interpellációjára adott válaszmra nézve mondott, bővebb fejtegetésekbe ereszkedni.

En is jól ismerem azon általa idézett törvényeket, de azoknak oly magyarázatot adni, mint a képviselő ur adott, nem lehet, annál kevésbé, mert a zászlós uraknak titelles tisztségeiket sem a három század óta fennálló újabb törvényeink, sem a törvényeinket magyarázó kézikönyveink másképp nem értelmezték, minthogy azokat tisztán a coronatió alkalmával szokták gyakorolni.

Ezek bőven körül vannak írva és mindaz, a mit a képviselő ur a zászlós urak funkciójáról mondott, igaz; csak hogy a coronatió alkalmával szokott életbe lépni. (Derültség a szélsőbal felől. Ugy van! jobbföl.)

Meg vannak törvény által határozva a zászlós urak egyéb funkciói, megvan az ország-bíróé, megvan a tárnokmesteré, megvan a főlovászmesteré, mint ki az országgyűlések alkalmával bizonyos rendőrségi működéssel van megbízva, a szállások evidentíában tartásával, az innen származó vizályok elrendezésével. Ezenkívül vannak törvényeinkben a zászlós urak minisztériumra vonatkozó határozatok, a melyek birtokviszonyok rendezésére, határvillongások ügyeire vonatkoznak. De csak az előrehaladtakra szorítkoznak funkcióik, s ezért mondottam azt, hogy a mit a képviselő ur felhozott, nem találom a törvény megsértésének.

En sohasem mondtam, hogy ő felségének udvartartása magán dolog, hanem hogy az a fejedelmi udvartartása, a mi tökéletesen kifejezi azt, a mit én kifejezni akartam. Arra a kérdésre, hogy hol van a magyar udvar, egyszerűen azt mondtam, hogy ott, a hol a magyar király a hazában megjelenik. (Élénk eljenzés jobbföl.)

Ugron Gábor azt kérdi, miért van az udvari méltóságoknak állandó főrendházi ülése, ha funkcióik csak a coronázásra terjed? Végül ismétli, hogy nem veszi tudomásul a választ.

A ház a választ 152 szóval 92 ellen, 59 többséggel tudomásul veszi.

Időjárési naptár.

(A nyitárvölgyi gazdasági egyet agrarmeteorologia-intézetének időjárásai alapján.)

Január 23-án. Enyhébb idő, erős felhőképződéssel, sok helyt csapadék is lehetséges.

Idegenek névsora.

— Január 22. —

Biasini-szálloda.

Oberti J. B. tanár, Naszód, Bercsán Ilyés, tanuló, Ormán. Rozman János, birt. Mocs. Reinhold Ferencz, utazó, Bécs. Hencses Zsuzsa, magánzó, Zilah. Látai Domokos, lelkész, Torockó-Szt.-György. Dávid Benő, k. tisztviselő, Brassó. Gáman Jánosné, birtokos, Doboka. Szabó Ferencz, birtokos, Doboka. Bartha Mari, magánzó, M.-Vásárhely. Deák Kata, nevelő, M.-Egry. Szentiványi József, joghallgató, M.-Vásárhely. Koncz Aurél, orvostanhallgató, Sz.-Udvarhely. Ádamosi György, birtokos, Torockó-Szt.-György. Rozmán Mihály, birt. Mocs. Proláska József, joghallgató, Brassó. Nyári Vilmos, gyáros, Arad. Barabás Domokos, birt. Szombatfalva. Szántó Ádám, tanuló, Kolozsvár. Sándor György, joghallgató, Bpest. Arami Sándor, ügyvéd, Bpest. Bicsok Klára, magánzó, Gyergyó-Alfalu. Szántó Elek, birt. Moson.

Nemzeti-szálloda.

Dájbukát János, ügyvéd, M.-Vásárhely. Bondy Ferencz, utazó, Bécs. Kupferstich S. gyáros, M.-Vásárhely. Hirsch Samu, utazó, Bécs. Erős Gusztáv, utazó, Budapest.

Hungaria-szálloda.

Messina Károly, keresk., Bécs. Bauer Károly, alezredes, Gy.-Fejérvár. Schilling Henrik, keresk., Földbach. Eisenstein Emil, keresk., K.-Fehérvár. Gróf Tuleky Alfréd, birt., Bécs. Gróf Bethlen Aladár, gróf birtokos, Bethlen.

Pannonia-szálloda.

Horváth Mihály, főispán, Fogaras. Velisch Sándor, utazó, Bécs. Fister Párkás, keresk., N.-Egyed. Svarter Adolf, keresk., M.-Ludas. Jékely Gyula, ügy-nök, Brassó. Szilágyi Andor, gépész, Cs.-Görbő. Jakabfi János, orvosnövendő, Érsekbátvány. Bánai Kristóf, utazó, Bpest.

KÖZGAZDASÁG.

Kolozsvári piac.

— Január 22. —

Közepes behozatal és forgalom mellett a következő árakat jegyezték:

Gabona, métermáza szerint: Búza 4 forint 60 kr., 7 ft 20 kr.; rozs 5 ft 60 kr., 6 ft.; kukorica 4 ft 80 kr., 5 ft 20 kr.

Szárú s feljuttatott 435 drb., eladott 273 darab. A kövér darabja 42—53 ft; sovány 18—22 ft; malac 11—13 ft.

Majorság, párjával: Cairke 50—60 kr., pulyka 5 ft, kóvér liba 5 ft 50 kr., 6 ft., sovány 2 forint, 2 ft 50 kr., tyúk 90 kr., tojás 4 drb., 10 kr.

Fapiac. Egy székér fa 2 ft 50 krajczár 4 forintig.

Takarmány. Egy székér szőna 8—10 forint; szalma 2 ft 50 kr., 3 ft., zsúp párja 8—9 kr.

Vegyes élelmi cikkekben és a husneműekben változatlan árak.

Egy bárány 3 frt., 3 frt 50 kr.; egy nyul 1 forint 20—40 kr.

Felölös szerkesztő:

AJTAI K. ALBERT.

Laptulajdonosok:

K. PAPP MIKLÓS ÖRÖKÖSEI.

Birtokrendezési hirdetmények. Végrehajtási ár.v. hirdetmények.

Hirdetmény. (39 1-3)
Benedek közlegényben a korcsmajag arányosítása végett. Búrger Márton és társai által beadott kéreése folytán a helyszíni tárgyalási határidőül 1885. év március hó 17-ik napjának d. e. 9 órája tűzött ki, hogy az összes érdekeltek a kiküldött kir. törvényszéki bíró előtt leendő megjelenésre ezennel idéztetnek.
A gyulafehérvári kir. törvényszék, mint urbéri bíróságnak 1885. évi január hó 12-én tartott t. üléséből.
JOCHSMAN NÁNDOR, k. törzs. elnök.

Hirdetmény. (35 2-3)
Közírói tétetik, miszerint a tordai kir. törvényszék területéhez tartozó Csűrlye községben az erdő és legelő elkülönítése, megengedhetősége kimondatván, az illető működő mérnök alkalmazása végett pályázat nyitott, felhívtnak tehát birtokrendezési jogosítványval bíró mérnökök ajánlataikat folyó év február hó 15-éig ezen kir. törvényszékhez beiktatni.
A kir. törvényszéknek Tordán, 1885. jan. 12-én tartott üléséből.
DAMOKOS ANTAL, elnök.

Egy szakmájában jártas
MÉRNÖK
elvéllal minden a földméréshez tartozó munkálatot; kész egyszersmind egy tartós állomást elfogadni. Ajánlatokat „Mérnök” czim alatt elfogad e lap kiadóhivatala.
37 1-3

Alólírt van szerencsém a helybeli és vidéki t. közönség tudomására hozni, hogy a legújabb
Farsangi Czikkekkel
üzletemet dúsan elláttam,
u. m. báli ruhákhoz való kelmékkel, tarlatan-, iluzion-, csipketüll-, atla-czok-, osipkék-, báli belépők-, legyezók-, ruhákra való
virág gárnitourák,
fej- és mellbouquettok nagy választékban.
legjobb minőségű mellfűzők (miederekből) gyári raktár, menyasszonyi koszoruk és fátlyak, és még számtalan itt elő nem sorolt
PIPERE-CZIKKEK.
Videki megrendeseknél szolid és gyors kiszolgáltatásért kezeskedem
CSIKY MIHÁLY
Kolozsvár, főter 7. szám.

Hirdetmény. (42 1-1)
Diamant Samu czég részére, Fenichel József alperes ellen 306 f. váltó-tőke s járulék iránti ügyben, a városi kir. bíróságnak 54-1885. sz. a. kelt végzése folytán alperesnél 1884. év december hó 30-án lefoglalt és 617 f. 90 k. becsült ingokra és pedig különféle férfi-, gyermek-kalapokra és sapkákra az árverés kitűztet helyt az alperes üzleteliségebe baromvásár-sor 1-6 szám alá 1885. év január hó 29-ére délelőtt 10 órára, miről az érdekelte felek értesítetnek.
Kolozsvárt, 1885. január 19.
DALMAL, bírói kiküldött.

Kiadó telek.
Kolozsvárt, hid-utca 24. sz. a.
egész házastelek
1885. évi apr. hó 1-től
több évre bérbe kiadó.
Értekezhetni ügyvéd Sugár Józseffel
41 1-2 Kolozsvárt.

Már február 1-én
visszavonlatlan huzása.
A DEESEN FELÉPITENDŐ
MAGYAR
NEMZETI SZÍNHÁZ
javára kibocsátott nagyon kedvelt
SORSJEGYEKNEK
Nyereményértéke 8000 forint.
A legkisebb nyeremények 5 forintot érnek.
1 sorsjegy csak 50 kr.
6 sorsjegyre 1 sorsjegy ingyen.
Február 20-án a
KINCSEM
sorsjegyek huzása
darabja 1 ft.
II darab csak 10 forint.
Minden nyeremény készpénzben fizetve lesz.
38 1-2 FŐELÁRUSÍTÓ:
A „BUDAPESTI LLOYD”
kiadóhivatalának bank- és váltó-üzlete
Engel Zsigmond és Társa
BUDAPEST, Dorottya-utca 5. szám.
Előzetesi felhívás a „BUDAPESTI LLOYD”-utca kibocsátási tudósítására. — Egész évre bérmentes szállítás 2 forint.
Foglaló nélkül semmit sem küldünk.
A sorsjegyek vagy nyeremény jegyzékek bérmentes leküldésért 15 kr. bérlet beküldendő.

MAGYAR POLGÁR
dúsan és a legújabbban felszerelt
KÖNYVNYOMDÁJÁT
(Kolozsvárt, bel-közép-utca 4. sz.)
ajánlja mindennemű szakmájába vágó könyvnyomdai munkák
GYORS, PONTOS és JUTÁNYOS elkészítésére.
Levélpapírosok és borítékok czégyenyomattal,
körlevelek kereskedők és iparosok részére,
KIS és NAGY FALRAGASZOK,
8-adrét HIRDETMEÉNYEK,
esketési és vigalmi meghívók, gyászjelentések,
hivatalos táblázatok,
KÖNYVEK BÄRMILY NYELVEN,
névjegyek, bor-, sör- és szesz-czimek,
KÉPES ÁRJEGYZÉKEK,
könyvnyomdai üzleti kártyák, üzleti
könyvek stb. stb.

A magyar királyi államvasutak
erdélyrészi vonalának
MENETRENDJE.
Érvényes 1884-ik évi január 1-től.

Budapest—Predeal					Menet illeték	Predeal—Budapest				
ÁLLOMÁSOK	202 Gyors	204 Személy	212 218 Omibus	214 220 Omibus		ÁLLOMÁSOK	201 Gyors	203 Személy	211 Omibus	219 217 Omibus
vonal					II. III.	vonal				
Bécs, o. m. á. v. ind.	7 00	11 00	7 00	—	27.80 19.20	Bukarest . . ind.	7 15	—	—	—
Budapest . . .	9 45	8 00	6 55	2 47	16.40 11.70	Predeal* . . ér.	12 12	—	—	—
Ujszász . . .	11 44	10 36	10 04	6 17	—	„ . . ind.	1 09	—	—	—
Szolnok* . . ér.	12 02	10 57	10 31	6 51	12.30 8.80	Tömös . . .	1 33	—	—	—
„ . . ind.	12 18	11 24	10 55	6 36	—	Brassó* . . ér.	2 06	—	—	—
P-Ladány* . ér.	1 56	1 36	1 25	10 09	9.10 6.50	I. II.	—	—	—	—
„ . . ind.	1 59	2 01	2 04	—	—	„ . . ind.	2 16	6 30	—	5 45
N-Várad* . . ér.	3 20	4 11	5 13	—	—	Földvár . . .	2 44	7 09	—	6 28
„ . . ind.	3 25	4 21	9 37	—	6.30 4.50	Apáca . . .	3 03	7 41	—	7 07
Csucs . . .	5 28	6 52	1 48	—	3.00 2.10	Agostonfalva .	3 18	8 09	—	7 36
Bánffy-Hunyad	6 01	7 32	3 21	—	2.10 1.50	Homoród . . .	3 51	8 53	—	8 29
Eger . . .	—	8 12	4 34	—	1.20 0.80	Héjasfalva . .	4 51	10 18	—	10 22
Magyar-Nádas	—	8 38	5 11	—	0.50 0.40	Segesvár* . . ér.	5 04	10 37	—	10 45
Kolozsvár* . ér.	7 08	8 57	5 40	—	—	„ . . ind.	5 11	10 55	—	11 14
„ . . ind.	7 18	9 23	—	6 00	—	Erzsébetváros .	5 39	11 36	—	12 07
Apahida (Deés-fel.)	—	9 50	—	6 29	0.60 0.40	Medgyes . . .	6 00	12 11	—	12 43
Gyères (Torda-fel.)	8 29	11 15	—	8 14	2.10 1.56	Kis-Kapus* . ér.	6 14	12 29	—	1 02
Kocsárd* . . ér.	8 51	11 54	—	9 24	2.80 2.00	(N-Szeben-fel.) ind.	6 29	12 35	—	1 23
(M-Vásárhely-fel.) ind.	8 53	12 04	—	9 49	—	Mikeszása . .	—	12 54	—	1 42
Maros-Ujvár .	—	12 12	—	9 58	3.00 2.20	Hosszu-Aszó .	—	1 10	—	1 58
Felvincz . . .	—	12 19	—	10 07	3.10 2.20	Balázsfalva .	7 02	1 29	—	2 17
Nagy-Enyed .	9 17	12 45	—	10 42	3.70 2.60	Karácsonfalva .	—	1 45	—	2 33
Tövis* . . . ér.	9 33	1 05	—	11 07	4.20 3.00	Tövis . . . ér.	7 31	2 11	—	3 01
„ . . ind.	9 40	1 15	—	11 32	—	(Arad-fel.) ind.	7 38	2 26	—	3 13
Karácsonfalva	—	1 44	—	12 03	4.90 3.50	Nagy-Enyed .	7 55	2 48	—	3 38
Balázsfalva .	10 12	2 00	—	12 24	5.20 3.70	Felvincz . . .	—	3 12	—	4 06
Hosszu-Aszó .	—	2 17	—	12 43	5.60 4.00	Maros-Ujvár .	—	3 19	—	4 14
Mikeszása . .	—	2 34	—	1 02	5.90 4.20	Kocsárd* . . ér.	8 19	3 26	—	4 22
Kis-Kapus* . ér.	10 45	2 52	—	1 22	6.30 4.50	(M-Vásárhely-fel.) ind.	8 24	3 36	—	4 53
(N-Szeben-fel.) ind.	10 52	3 07	—	1 57	—	Gyères (Torda-fel.)	8 47	4 12	—	5 45
Medgyes . . .	11 07	3 27	—	2 24	6.70 4.80	Apahida (Deés-fel.)	—	5 39	—	7 51
Erzsébetváros	11 20	4 01	—	3 06	7.50 5.30	Kolozsvár* . ér.	10 08	5 59	—	8 18
Segesvár . . .	11 55	4 40	—	3 52	8.00 6.00	„ . . ind.	10 18	6 28	—	8 00
„ . . ind.	12 15	4 50	—	4 17	—	Magyar-Nádas	—	6 54	—	8 34
Héjasfalva .	12 30	5 08	—	4 51	8.80 6.30	Eger . . .	—	7 25	—	9 35
Homoród . . .	1 32	6 47	—	7 07	10.60 7.50	Bánffy-Hunyad	11 33	8 11	—	11 04
Agostonfalva	2 04	7 36	—	8 10	11.60 8.30	Csucs . . .	12 06	8 52	—	12 17
Apáca . . .	2 24	8 09	—	8 46	12.10 8.70	Nagy-Várad* ér.	1 49	11 04	—	4 06
Földvár . . .	2 44	8 41	—	9 20	12.70 9.10	„ . . ind.	1 54	11 14	7 30	—
Brassó* . . . ér.	3 15	9 20	—	10 15	13.60 9.80	P-Ladány* . ér.	3 11	12 59	10 26	—
I. II. III.	—	—	—	—	—	„ . . ind.	3 14	1 47	11 05	5 55
„ . . ind.	3 25	—	—	—	—	Szolnok* . . ér.	4 54	4 14	2 00	9 28
Tömös . . .	4 03	—	—	—	14.30 10.30	„ . . ind.	5 10	4 40	2 37	6 00
Predeal* . . ér.	4 28	—	—	—	14.90 10.60	Ujszász . . .	5 30	5 04	3 07	6 40
„ . . ind.	5 02	—	—	—	—	Budapest . . ér.	7 30	7 44	6 31	10 15
Bukarest . . ér.	10 25	—	—	—	—	Bécs, o. m. á. v. .	7 54	6 05	7 54	—

I. Kolozsvár—Deés					I. Deés—Kolozsvár				
ÁLLOMÁSOK	214 vgyes	216 vgyes	218 vgyes	220 vgyes	ÁLLOMÁSOK	213 vgyes	217 vgyes	219 vgyes	221 vgyes
Kolozsvár* m. á. v. ind.	7 50	2 42	—	—	Deés* . . . ind.	2 07	6 15	—	—
Apahida m. á. v. .	8 24	3 13	—	—	Apahida szamosvölgyi vasut	—	4 57	8 43	—
szamosvölgyi vasut	8 35	3 30	0.80	0.50	„ magy. áll. v. .	—	5 08	8 49	—
Deés* . . . ér.	11 09	5 34	2.40	1.50	Kolozsvár* . . ér.	—	5 39	9 20	—

II. Gyères—Torda					II. Torda—Gyères				
ÁLLOMÁSOK	2502 szem.	2512 szem.	2514 szem.	2516 szem.	ÁLLOMÁSOK	2511 szem.	2513 szem.	2515 szem.	2517 szem.
Gyères . . . ind.	4 45	8 50	8 58	—	Torda . . . ind.	7 15	5 16	10 23	—
Torda . . . ér.	5 12	9 22	9 30	2.50 1.80	Gyères . . . ér.	7 45	5 40	10 48	—

III. Kocsárd—M-Vásárhely					III. M-Vásárhely—Kocsárd				
ÁLLOMÁSOK	1604 szem.	1612 szem.	1606 szem.	1602 szem.	ÁLLOMÁSOK	1601 szem.	1611 szem.	1603 szem.	1605 szem.
Kocsárd* . . ind.	9 36	4 35	8 35	3 55	Maros-Vásárhely . ind.	5 55	5 20	9 03	—
M-Ludas . . .	10 29	5 28	9 28	4 49	Cs-Radnóth . . .	7 04	2 21	6 26	10 10
M-Bogát . . .	10 39	5 38	9 38	4 59	M-Bogát . . .	7 35	2 55	6 57	10 41
Cs-Radnóth .	11 20	6 20	10 19	5 40	M-Ludas . . .	7 50	3 09	7 11	10 55
M-Vásárhely .	12 18	7 21	11 18	6 45	Kocsárd* . . . ér.	8 36	3 55	7 57	11 41

IV. Tövis—Arad					IV. Arad—Tövis				
ÁLLOMÁSOK	303 szem.	311 szem.	313 szem.	315 szem.	ÁLLOMÁSOK	304 szem.	312 szem.	314 szem.	316 szem.
Tövis . . . ind.	2 39	9 50	8 20	—	Arad . . . ér.	8 85	5 30	8 40	—
Gy-Fejérvár* .	3 40	10 42	9 10	—	„ . . ind.	4 00	6 20	—	—
Piski* (Petrozsény-fel.) ér.	5 34	12 49	—	3.60 5.20	Piski* (Petrozsény-fel.) ind.	9 52	2 08	—	—
„ . . ind.	5 44	1 22	—	—	„ . . ér.	10 12	2 58	—	—
Arad . . . ér.	11 32	8 05	—	13.70 9.80	Gyula-Fejérvár* .	12 21	6 15	8 10	—
„ . . ind.	12 00	8 45	—	—	Tövis . . . ér.	12 53	7 00	9 02	—

IV. a) Piski—Petrozsény					IV. a) Petrozsény—Piski				
ÁLLOMÁSOK	2312 szem.	2314 szem.	2316 szem.	2318 szem.	ÁLLOMÁSOK	2311 szem.	2313 szem.	2315 szem.	2317 szem.
Piski* (Vajda-Hunyad fel.) ind.	6 00	3 25	—	—	Petrozsény . . ind.	9 18	6 21	—	—
Petrozsény . . ér.	10 24	7 29	10.50 7.50	—	Piski* (Vajda-Hunyad-fel.) ér.	1 02	10 00	—	—

IV. b) Piski—Vajdahunyad					IV. b) Vajdahunyad—Piski				
ÁLLOMÁSOK	2414 szem.	2416 szem.	2418 szem.	2420 szem.	ÁLLOMÁSOK	2411 szem.	2413 szem.	2415 szem.	2417 szem.
Piski* . . . ind.	6 00	—	—	—	Vajdahunyad . ind.	12 14	12 53	—	—
Vajda-Hunyad .	6 50	—	—	—	Piski* . . . ér.	—	—	—	—

V. Kiskapus—Nagyszeben					V. Nagyszeben—Kiskapus				
ÁLLOMÁSOK	1804 szem.	1812 szem.	1806 szem.	1802 szem.	ÁLLOMÁSOK	1801 szem.	1811 szem.	1803 szem.	1805 szem.
Kis-Kapus* . . ind.	11 10	2 20	6 41	3 20	Nagyszeben* . ind.	8 10	11 10	4 00	10 00
Vizakna . . .	12 57	4 25	8 25	5 04	Vizakna . . .	8 35	11 38	4 26	10 23
N-Szeben* . . ér.	1 20	4 51	8 48	5 27	Kis-kapus* . . ér.	10 08	1 13	5 59	11 55

A [] nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli órákat jelentik.
A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve. * = vendéglő.
A menet illeték Kolozsvártól van számítva.